

บ่วงมาร

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๓

ณ วัดสันติธรรมมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ลอยกระทงทางโลกเขาใจ วันนี้เป็นวันลอยกระทง ว่าเป็นประเพณีวัฒนธรรมของชาวไทย ถ้ายลอยกระทงแล้วได้ทำบุญกุศล โลกมองกันอย่างนั้น มองว่าเป็นการทำบุญกุศล เป็นการทำคุณงามความดี แต่ถ้าเป็นลูกศิษย์กรรมฐานจะมองไปอีกอย่างหนึ่งนะ ลูกศิษย์กรรมฐานมองว่าสิ่งนั้น เป็นเรื่องของโลกเขา เป็นเรื่องของการทำให้เนิ่นช้า

“บ่วง” บ่วงของโลกที่ผูกมัด

กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างกัน การเกิดของเราเกิดมาต่างๆ กันเพราะกรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างกัน เกิดมามีความสุข เกิดมามีความสุขพอสมควร นี่บุญกุศลพาเกิด เกิดนี้บุญกุศลทั้งหมด แต่ว่ากรรมที่ทำความดีไม่ได้ไว้ สูงส่ง ทำให้เกิดสูงส่ง เกิดเป็นคนทุกข์คนยาก นี่กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน กรรมจำแนกสัตว์ให้มีรสนิมิตต่างๆ กัน การมองโลกถึงมองต่างๆ กันไป เกี่ยวข้องกับโลกเขาอยู่ในโลกเขา ความเห็นของโลกเขา ความเห็นของโลกว่าสิ่งนั้นเป็นบุญเป็นกุศล มันเป็นเพราะ โลกมอง

จิตใจของคนทีละเอียดอ่อนขึ้นมา มันพัฒนาขึ้นมา มันจะมองว่าสิ่งนั้นเป็นเหยื่อ เป็นเหยื่อนะ เป็นบ่วงของมาร บ่วงของมารนะ รูป รส กลิ่น เสียง นี่เป็นเหยื่อล่อของมาร เป็นบ่วงของมาร ให้เราติดข้องอยู่ในนั้น

เขาว่า “เป็นบุญกุศล” มันมีส่วนหนึ่งในวัฒนธรรมของทางโลกเขา วัฒนธรรมนะ ว่ามันเป็นวัฒนธรรม แต่มันทำให้เราเสียเวลานั้นเข้าไปขนาดไหน กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน

ความเห็นของใจมันก็ไม่เหมือนกัน ความเห็นไม่เหมือนกัน เห็นคุณและเห็นโทษในโลกนั้น ในสิ่งที่ เป็นโลก

บ่วงของมารทำให้เราติดข้อง บ่วงของมารมันมีอยู่แล้ว แล้วบ่วงในหัวใจของเรานั้นก็ยังมีอยู่ มันถึงว่ามันอยากไปติดข้องกับสิ่งนั้นไป ความอยากที่จะไปติดข้องกับสิ่งนั้น กรรม มารพาให้เราเกิด บุญกุศล การสร้างคุณงามความดีนี้ก็ตกผลึกลงหัวใจ บุญกุศล นี้มารเหมือนกัน มารฝ่ายเหตุและฝ่ายผล ฝ่ายเหตุเราสร้างขึ้นมา แล้วมันเป็นผลในปัจจุบันนี้ พอเป็นผลในปัจจุบันนี้มันก็เกี่ยวข้องไปกับโลกเขา

มีนะ...ในสมัยพุทธกาล เข้าไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พวกนักแสดง ว่าเขาให้ความบันเทิงกับโลกนะ ให้ความบันเทิงกับโลก ให้โลกนี้มีความสุขเพราะเขาเป็นนักแสดง เขาจะได้บุญกุศลขนาดไหน

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “อย่าให้เราตอบเลย”

เขาขอร้องอ้อนวอนให้ตอบถึง ๓ หนนะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “ตกนรก เหตุให้ตกนรก เพราะทำให้คนมัวเมา”

ความมัวเมาอยู่ในโลก ความมัวเมาอยู่ในวิภวณ ความมัวเมาทำให้คนประมาท เห็นไหม เขามองว่าเป็นกุศลเพราะเขาให้ความสุขรื่นเริงกับชาวโลก แต่ความสุขรื่นเริงที่เกี่ยวกับโลกเขาไม่เห็นโทษ ทำให้รื่นเริง

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดมาอยู่ในปราสาทราชวัง พยายามจะไม่ให้พบสิ่งเหล่านี้ ไม่ให้พบเพื่อต้องการให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปกครองเป็นกษัตริย์ เป็นจักรพรรดิไป แต่พอไปเห็นเทวทูต การเกิด การแก่ การเจ็บ การตาย ได้คิดนะ ได้คิดได้หาทางออก ได้พยายามออกแสวงหาทางออก ขนาดว่าคนที่ปัญญาคิดอย่างนั้น

แต่เนี่ยความมัวเมาของเราทำให้ความมัวเมา ให้ความประมาทอยู่กับโลกเขา ความโลกเขามันก็เหมือนเอาเวลาของเราไปทั้งหมด ความเมาในโลกมันก็มีความสุข เขาว่าเป็นความสุขความเพลิดเพลินไป แล้วถึงเวลาใกล้ตายขึ้นมา ก็เสียดายเวลา

เวลาเราจะดับขันธไป เราจะตายไป เราจะมีอะไรติดมือเราไป เราเกิดมา การเกิดมาเป็นมนุษย์นี่เป็นสิ่งที่ เป็นบุญกุศลอย่างยิ่ง ถ้าไม่เกิดเป็นมนุษย์ มันก็ต้องเกิดเป็นสัตว์ต่างๆ ไปในโลก นั้น เพราะจิตนี้พาตายพาเกิดตลอดเวลา แต่เวลาเกิดขึ้นมาแล้ว เราเกิดเป็นมนุษย์นี่เป็นบุญกุศลแล้ว ชั้นหนึ่ง

แล้วเกิดแล้วไม่พบพุทธศาสนาก็เป็นคนที่ยาก คนที่เกิดมาแล้วในโลก ไม่พบพุทธศาสนา ถู้อลัทธิศาสนาต่างๆ ต่อไป ไม่พบพระพุทธศาสนา ไม่พบพระพุทธรูปศาสนาเขาก็ไม่ได้ทำใจของเขาให้หลุดพ้นได้ ไม่สามารถจะเอาบุญกุศลให้ถึงใจของเขาได้ ทำคุณงามความดีมันเป็นกรรม คนที่เกิดมามีนิสัยเป็นคนดีมันก็ทำดีโดยธรรมชาติของเขา ธรรมชาติของเขาทำคุณงามความดีมันก็ได้บุญกุศลของเขาอย่างนั้น

แต่ในศาสนาที่สอนถึงหลุดพ้น ศาสนาสอนถึงการตัดตน ตัดกิเลสของตน นั้นส่วนหนึ่งแล้วถ้าเกิดมาเป็นชาวพุทธ พบพระพุทธรูปศาสนา แล้วไม่สนใจในศาสนานั้นยิ่งยากเข้าไปใหญ่

เกิดมาในชาวพุทธแล้วก็รีบวิ่งไปกับโลกเขาตลอดเวลา ตัวเองว่าเป็นพุทธๆ นี่บัวงามของมาร หลอกคนได้ขนาดนั้น เกิดมาพบพุทธศาสนาแล้วไม่สนใจในเรื่องของศาสนา นี่มันยาก ๒ ชั้น ๓ ชั้น ความยากของคน คนที่เกิดมา บุญพาเกิดมาแล้ว แต่ใช้เวลาใช้ชีวิตเราไปโดยมัวเมาอยู่กับโลกเขา โดยมัวเมาอยู่กับมาร มารหยาบๆ นะ มารภายนอกนี่มารหยาบๆ แต่เราก็มุ่งไปตามโลกเขา โลกหมุนไป

ส่วนที่ออกมาประพฤติปฏิบัติบำเพ็ญตนของเรามีเท่าไร นี่คนที่เห็นโทษเห็นภัย

การเอาชนะตนเองนี่เป็นเรื่องที่แสนยากที่สุด เอาชนะตนเอง ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน แล้วถ้าเรื่องของโลกเขามันเป็นเรื่องของกระแสสังคมหมุนเวียนกันไป เขาว่านั้นเป็นบุญเป็นกุศลก็เชื่อตามๆ กันไป เชื่อสิ่งที่ว่าสิ่งภายนอก สิ่งภายนอกมันก็เป็นไปในภายนอก ภายนอกเป็นเรื่องของผลประโยชน์ของธุรกิจของเขา เขาได้ผลประโยชน์ ใ้อเราเสียทั้งหมด เสียทั้งเงินเสียทั้งทองแล้วว่าเป็นบุญกุศลๆ

บุญได้มาขนาดไหน บุญได้อะไรขึ้นมา ถ้าเราเป็นชาวพุทธ เราเป็นกรรมฐานของเรา บุญจะเกิดขึ้น เห็นไหม ทาน สีล ภาวนา ปุญญเขตต์ เนื่อนาบุญของโลกลอยอยู่ที่ไหน อันนั้นมันเป็น

ประเพณีทำกันไปเรื่อยๆ แต่มันสนุกสนาน ความสนุกสนานมันทำให้เราเข้าไป ใจเราเกาะเกี่ยวไปกับเขา มันดูจริตนิสัยของคนดูตรงนี้ บุญกุศลจะเกิดหรือไม่เกิด เห็นโทษเห็นภัยไหม

ถ้าเห็นโทษเห็นภัยขึ้นมา ทาน ศีล ภาวนา ทำบุญของเราบุญมันจะปลุกฝังขึ้นมาเพื่ออำนาจวาสนาบารมี การให้เป็นประโยชน์กับเรา มันคุ้มครองเราเพราะอะไร เพราะใจมันคิดอยากจะให้ใจมีความดีนรรคนความดีอยากจะออกจากทุกข้อออกจากอะไร เพราะให้ทาน แล้วมีศีล

ขนาดมีศีลนะ ศีลแม้แต่ศีล ๘ ศีล ๕ ธรรมศีล ๕ เป็นศีลของกฤหัสถ์เขา ศีล ๘ ไม่ให้มีไม่ให้ดูการละเล่น ไม่ให้ดู มันเป็นเรื่องที่มัวเมาประมาท ศีล ๘ ก็บังคับไว้แล้วว่าห้ามดูการละเล่น ฟ้อนรำ ห้ามแต่งตัวสวยงามนั้นศีล ๘ ศีล ๑๐ ศีล ๒๒๗ ศีล ๒๒๗ ยิ่งเข้ามายิ่งเข้าไปใหญ่เลยไม่ให้ขบรื้อไม่ให้อะไร มันเป็นอาบัติ เป็นอาบัติเป็นความผิดพลาดของเรา เป็นอาบัติ เห็นไหมไม่ให้ทำถ้าเป็นอาบัติ แต่ถ้าเป็นของเขาทางโลกเขา เขาศีล ๕ เขาทำของเขาไปได้ ทำของเขาไปเพียงแต่ว่าเห็นโทษหรือไม่เห็นโทษ นี่คือเจตนา

ถ้าเจตนาเห็นโทษมันต้องพยายามทำตน เข้ามาทำตนพัฒนาตนขึ้นมา

บ่วงของโลกเขา เราเห็นโทษบ่วงของโลกเขา เราต้องทำของเราเข้ามาให้พ้นจากบ่วงของโลกให้เราเป็นอิสระของเราขึ้นมา ปุณฺณ กัลยาณชนต่างกันตรงนั้น ปุณฺณนี้เป็นของเขาเป็นคนหนา เป็นคนที่ไม่มีความออก เป็นไปในกระแสโลกเขาไปตลอด ปุณฺณใจ แล้วเอาใจของตัวเองไม่ได้ เอาใจของตัวเองไว้อยู่ไม่ได้ เวลาคิดไปสิ่งใดตามมา ในธรรม ในนวโกวาท ที่ไหนเฮไปกับเขา เฮไปกับเขานั้นเป็นเรื่องของปุณฺณ เรื่องของโลกเขา

เฮไปกับเขา ๑

ความเกรงอกเกรงใจเรา ๑

เราว่าเกรงอกเกรงใจเขา ถ้าไม่เป็นไปกับเขาเราอยู่กับเขาไม่ได้ เห็นไหม นั่นก็เป็นความเกรงอกเกรงใจ

แต่ถ้าเป็นกรรมฐานเรา ความเกรงอกเกรงใจนั้นวางไว้ เกรงอกเกรงใจมีอยู่ในหัวใจ มันยังปัจจัยนี้มันเกิดขึ้นมามันยังมีความเห็นอกเห็นใจ มีเกรงอกเกรงใจมากกว่านั้น แต่มันเป็นโทษ

หรือไม่เป็นโทษมันอธิบายได้ สิ่งที่เป็นจริง สิ่งที่เป็นไปนั้นเป็นบ่วง เราไปติดข้องแบบนั้นแล้วเรา เสียเวลา เสียทั้งร่างกาย เสียทั้งเงิน เสียทั้งทอง เสียทุกอย่าง

เราหาทางออกของเรา มีทางออกของเรา เรามีเหตุผลที่เราจะอธิบายได้ เป็นโลกก็เรื่องของ โลกไป เรื่องของตัวเองเราต้องพยายามเอาตัวเราเองออกมา เอาตัวเองออกมา แล้วทำใจ อย่างไร ทำใจของเราให้สงบ ไม่ให้อยากไปในสิ่งนั้น มันมีการขึ้นๆ ลงๆ นะ ใจของคนนี้ เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เวลานี้มีปัญหาเราใคร่ครวญ ปัญญาเราคิดตามความเห็นของเรา ปัญญา คือการแยกแยะเห็นคุณเห็นโทษไง มันเกิดๆ ดับๆ มันเกิดดับขึ้นมา

แล้วมารภายใน มารภายในที่อยู่ในหัวใจ มันสืบทันถึงมารภายนอก บ่วงของมาร รูป รส กลิ่น เสียง ที่มันสะสมมา การเกิดการตาย อำนาจวาสนาบารมีของใจดวงนั้น มันชอบ พอมันชอบ ขึ้นมามันก็อยากออกไปเสพสิ่งนั้น เราจะทำอย่างไรให้มารภายในมันสงบตัวลง มันถึงต้องทำ ความสงบ ถ้าเริ่มทำความสงบมันจะเห็นโทษ เห็นโทษของความฟุ้งซ่าน ถ้าเห็นโทษของความ ฟุ้งซ่าน ความฟุ้งซ่านได้อะไรขึ้นมา เราไปตามโลกเขาหมด ถึงเวลาไปเราไปกับเขา ไปกับเขา ตลอดไป พอไปกับเขาขึ้นมามันได้อะไรเป็นสาระแก่นสารกับชีวิตเรา อันนั้น ๑

อันที่ ๒ ว่ามัวเมาประมาท มัวเมาประมาทในชีวิต เราใช้ชีวิตของเราไป กาลเวลานี้ต่าง ไปๆ ถึงสุดท้ายแล้ว ถึงโรงฆ่าสัตว์เวลาเขาเอาไปฆ่า มันถึงโรงฆ่าสัตว์แล้วมันหมดโอกาส ก่อนที่จะถึงโรงฆ่าสัตว์มันก็ใช้ชีวิตของมันไปโดยธรรมชาติของมัน เขาถึงโรงฆ่าสัตว์แล้ว สัตว์นั้นฆ่า มาเพื่อเป็นอาหารของมนุษย์

แต่สัตว์ประเสริฐคือเรา ถึงเวลาเราใช้ชีวิตไป ถึงที่สุดแล้วเราก็ต้องดับขันธุ์ไป ถึงวันเรา ตายมันจะเสียดายโอกาสตรงนั้นไง นี่ความประมาทเลินเล่อทำให้ใช้ชีวิตไปโดยเป็นเหยื่อของโลก ไป ใช้ชีวิตนี้หมดไปกับโลกเขา ถ้าไม่ใช้ชีวิตกับโลกเขาไป เราจะทำอย่างไรให้เราเป็นกัลยาณชน กัลยาณชนเข้ามาให้หาความสงบให้ได้ หาความสงบของใจ

พอความสงบของใจเกิดขึ้น อุตตา หิ อุตตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ตนเอาใจของตน ไว้เป็นของตนได้ บ่วงภายใน มารภายในเริ่มสงบตัวลง

ถ้ามารภายในไม่สงบตัวลง มันจะทำให้เราคิด เราอยากจะทำอะไรข้างนอกตลอด มัน อยากรจะเป็นไปตามนั้น ความฟุ้งซ่านมันให้ผลไม่มีความสงบจากในหัวใจ ถ้าหัวใจของเราไม่มี

ความสงบ มันหาความสุขไม่ได้นะ กิริยามารยาทเราพยายามฝึกฝนพยายามกดไว้ เพราะว่าทางโลกเขาบอกว่าต้องให้นิ่งอยู่ พยายามศึกษามาให้เข้าใจเรื่องนั้น แล้วมันจะนิ่งอยู่ในใจ

นิ่งอยู่มันก็กรุ่นอยู่ในหัวใจ

แต่ถ้าความสงบของใจนี้มันเกิดขึ้น เราทำความสงบของใจขึ้นด้วยคำปริกรรมหรือด้วยปัญญาอบรมสมาธิก็แล้วแต่ ใจนี้สงบตัวลง ความสงบตัวลงนั้นสิ่งที่เป็นตะกอนอยู่ในหัวใจ สิ่งในโลกเขาคิดเป็นความคิดนั้นมันไม่สามารถทำตะกอนในหัวใจนี้ให้สงบตัวลงได้ ความนิ่งอยู่ของเขามันก็ขุ่นอยู่ภายในหัวใจ ขุ่นอยู่ในหัวใจเพราะว่ามันไม่ได้ทำสงบ มันบังคับไม่ได้

แต่ธรรม ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เราเกิดมาเป็นมนุษย์พบพุทธศาสนา นี่เป็นผู้ประเสริฐ ประเสริฐตรงนั้น ธรรมสอนให้ทำความสงบของใจให้ได้ก่อน ถ้าใจนั้นสงบขึ้นมาไอ้ตะกอนในหัวใจนั้นมันสงบตัวลง ความสงบตัวลงมันเป็นความสุขอย่างหนึ่ง ความสุขในหัวใจอย่างหนึ่งที่ใจนี้สงบตัวลงได้ ความสงบตัวลง ตะกอนในหัวใจมันทำให้ใจพุ่งออกไป ใจมีตะกอนเป็นสีสันของใจนั้น

ถ้าใจนั้นไม่มีสีสัน ใจนั้นเป็นปกติอยู่ จิตสงบคือความปกติของใจ ใจทำความปกติเป็นกัลยาณชน กัลยาณชนมันมีความสุขเกิดขึ้น มีความสุขเกิดขึ้น ความสุขที่ว่าเราไม่เคย มันเป็นความแบกเป็นภาระในหัวใจไว้ตลอด หัวใจนี้จะแบกภาระไว้ตลอด ความคิดนี้เป็นภาระที่ต้องแบกหายไปตลอด แล้วคนวางภาระนั้นได้ วางภาระในหัวใจลงได้มันจะมีความสุขขนาดไหน ความสุขที่เกิดขึ้น มันถึงว่าควบคุมตัวเองได้

ความควบคุมตัวเองได้โดยที่ว่าเป็นกัลยาณชน มันให้ความสุขด้วย แล้วมันเป็นประจักษ์พยานกับเราว่า ใจดวงนี้ ความสุขอันนี้เป็นดวงใจ แล้วพยายามทำความสงบนั้นบ่อยๆ เข้า บ่อยๆ เข้าจนจิตนั้นตั้งมั่น จิตนั้นตั้งมั่นจึงควรแก่การงาน ควรแก่การงานมาคুব่วงอยู่ใน บ่วงภายในนี้เป็นภาระของเราคนเดียว เป็นภาระของเราที่ว่าเราต้องหันกลับมาคুব่วงภายใน บ่วงของมารรัดไว้ รัดหัวใจนี้ไว้ พาเกิดพาดายมาไม่มีที่สิ้นสุด ไม่มีเขตไม่มีแดน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ย้อนไปอดีตไม่มีที่สิ้นสุด สดลสังเวชในการเกิดและการตายของพระองค์เอง มันไม่มีที่สิ้นสุด

เราก็เหมือนกัน มันบังคับมา

เราเวลาทุกข์ในปัจจุบันนี้เราว่าเราทุกข์ยากมาก เราสลดสังเวชในความทุกข์นั้น แล้วเราเชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เชื่อธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เชื่อธรรมแล้วพยายามจะหาทางออกจากบ่วงภายในนี้ให้ได้ ถ้าหาทางออกจากบ่วงภายในได้ มันก็จะพ้นไปเป็นชั้นๆ เข้าไป

ความพ้นเป็นชั้นๆ เข้าไปจนถึงที่สุด พ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและบ่วงที่เป็นทิพย์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะเผยแผ่ธรรม ตอนออกเผยแผ่ธรรมตอนที่ว่าได้พระยสะแล้ว ได้ปัญญาวัคคีย์แล้ว พระสงฆ์เป็นพระอรหันต์ทั้งหมด ๖๑ องค์ บอกเลยว่า “ภิกษุทั้งหลาย ภิกษุอย่าไปในทางที่ซ้ำซ้อนกัน ให้ต่างคนต่างไป เพราะเวลาจะเผยแผ่ธรรม เผยแผ่ธรรมให้เป็นธรรมเป็นที่พึ่งแก่สัตว์โลกเขา”

เพราะว่าผู้ที่เผยแผ่ ผู้ที่จะออกมาเผยแผ่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพ้นจากบ่วงของมาร พ้นจากบ่วงของมารที่ทั้งเป็นโลก โลกคือโลกสงสารของเขา พ้นจากบ่วงของมารที่เป็นทิพย์ เป็นทิพย์เราวิปัสสนาเข้าไปบ่วงของมาร เราละเป็นชั้นๆ เข้าไป สิ่งนั้นมันจะประเสริฐขึ้นมาเป็นทิพย์ สิ่งที่เป็นทิพย์ก็ต้องละต้องวาง สิ่งที่เป็นทิพย์นะ วิปัสสนาไปจะเจอสิ่งนั้น สิ่งที่เป็นทิพย์

บ่วงภายใน บ่วงในหัวใจพาเกิดพาดาย วิปัสสนาไป ปล่อยเป็นชั้นๆ เข้าไป มันก็มีบุญกุศล ถ้าไม่ถึงที่สุดบ่วงเป็นทิพย์นี้ยังพาเกิดพาดายไป สิ่งที่เกิดพาดาย บ่วงที่รัดไว้ สิ่งที่รัดหัวใจไว้ ขันธัง ขันธมันเป็นเปลือกของใจ เป็นอาการของใจที่รัดหัวใจไว้ หัวใจนั้นจะไม่ทะลุปรุโปร่ง จะไม่แทงตลอดในธรรม ไม่แทงตลอดถึงที่สิ้นสุด พอไม่แทงตลอดไป การเผยแผ่ธรรมไปมันจะไม่สมประกอบ การเผยแผ่ธรรมมันก็ต้องเป็นการเป็นจุด เป็นวรรค เป็นตอน วรรคตอนนี้การละบ่วงเข้ามาเป็นชั้นๆ มันต้องละหมด เห็นไหม บ่วงที่เป็นโลกและบ่วงที่เป็นทิพย์ทั้งหมด

สิ่งที่เป็นทิพย์ สิ่งที่ลอกหัวใจภายในก็ละได้หมด สิ่งทีละได้หมดนั้นถึงจะเป็นใจที่ทะลุปรุโปร่งไป ความทะลุปรุโปร่งถึงธรรม ถึงที่สุดแห่งธรรม แล้วการเผยแผ่ธรรมนั้นจะเป็นประโยชน์แล้วเผยแผ่มาจนถึงปัจจุบันเราก็ได้พบ

ปัจจุบันนี้เผยแผ่มานะ ไม่มีกาล ไม่มีเวลา ๒,๕๐๐ กว่าปีนี้เป็นสิ่งที่เรานับวันไถ่ นับวัน นับเดือน นับปีมา ๑ ปีผ่านไป ๒ ปีผ่านไป เร็วนะ เป็นไวมาก ชีวิตนี้สั้นเข้าๆ เวลาที่ได้มา อายุที่ได้มา เรานับอายุกัน นับอายุได้เวลามาเป็นตัวเลข แต่ถึงเวลาแล้วเราต้องเดินไปถึงจุดดับของชีวิตนี้

เพราะชีวิตนี้เป็นอนิจจังโดยธรรมชาติ เกิดขึ้นมา เราเกิดขึ้นมาตั้งอยู่ชั่วคราวจนอายุขัยแล้ว ต้องดับไป สิ่งนี้มันเป็นโดยธรรมชาติของเขาอยู่แล้ว แล้วไม่มีใครเคยสนใจ

ไม่มีใครสนใจ ๑

๒. ไม่มีกรรมโอสถ ไม่มียาที่จะมาแก้ไข ๑ ไม่มียามันก็สนใจ ไม่มีวิชาการไม่มีสิ่งที่เราจะแก้ไขได้

แต่เนี่รามาพบศาสนา ศาสนาสอน สอนถึงที่สุดของทุกข์ แก้บ่วงภายในนี้ให้ได้ การจะแก้บ่วงภายในเราทำความสงบเข้ามาแล้ว การแก้บ่วงภายในมันต้องยกขึ้น พยายามยกขึ้นจากภายใน แต่มันยกไม่ได้เพราะมันติด

ถ้าจิตนี้สงบแล้วมันเป็นบ่วงที่เป็นทิพย์ ความเห็นจากภายในนะ เห็นต่างๆ เห็นเป็นแสง เป็นสี เห็นเป็นเปรตเป็นผีเป็นอะไรก็แล้วแต่ ความเห็นอันนั้นมันทำให้เกาะ มันทำให้จิตนี้ข้องเกี่ยวไป ความที่ข้องเกี่ยวไป นั้นนะ บ่วงภายใน บ่วงภายในมันทำให้เราไม่เป็นประโยชน์ สิ่งที่เป็นประโยชน์มันเป็นประโยชน์ในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม สิ่งที่เป็นประโยชน์คือการขุดคุ้ย การคิดค้น ใจกับกายนี้มันเกิดมาแล้วมันจะเป็นสถานะที่คิดค้นห่วงเกี่ยวกันเป็นอันเดียวกัน

ความเข้าใจของใจ ความเข้าใจของใจว่า สิ่งที่เกิดขึ้นมานี้เป็นเรา เราทั้งหมด ชีวิตนี้เป็นเรามันคิดไปร้อยแปดคนะ ไม่อยากตาย อยากจะมีชีวิตค่าฟ้า อยากจะมีชีวิตที่ยืนยาวไปตลอด แล้วเสพชีวิตนี้ไป สิ่งที่มันเป็นความพอใจ

ความคิดได้จิตใจได้สำนึกทุกคนกลัวตาย ทุกคนกลัวความสิ้นสุด ดีใจกับการเกิดขึ้นมา เวลาเกิดขึ้นมานั้นดีใจมากกว่าสิ่งนี้เกิดขึ้นมาแล้ว มีคนสืบต่อไป วงศ์ตระกูลนี้มีคนสืบต่อ แต่ทุกดวงใจเป็นทุกข์นะ การดำรงชีวิตนี้ก็ทุกข์

ดูอย่างเช่นทำสมาธิก็เหมือนกัน ความสงบเข้ามาทำนี่ก็แสนยาก แล้วการรักษาไว้ก็ยิ่งยากกว่า ชีวิตเหมือนกัน การเกิดมาเป็นของที่ว่าเกิดยากมาก กว่าใจดวงหนึ่งจะมาติดปฏิสนธิในครรภ์นั้น เพราะจิตนี้มันแย่งแสวงหาแย่งกันเกิด อยู่ที่กรรม กรรมนี้เราสร้างคุณงามความดีมา ถึงมาเกิดขึ้นมา แล้วเกิดขึ้นมาแล้วเป็นมนุษย์แล้ว ถามกันคูสิ ลองถามกันว่า “มันสุขหรือมันทุกข์”

ความสุขก็มีแต่ความคิดความคาดหมาย แต่ชีวิตจริงๆ มันก็มีแต่ความทุกข์ตลอดไป ความทุกข์เกิดขึ้น ความทุกข์ตั้งอยู่ ความทุกข์ดับไป ชีวิตก็เหมือนกัน ชีวิตนี้เกิดขึ้นมาตั้งอยู่แล้วต้องดับไป ความดับไปมันไม่ยากให้ดับไป มันค้างอยู่ ความค้างของใจ นี่บ่วงภายในมันไม่รู้เรื่อง มันรัดหัวใจอยู่อย่างนั้น แล้วมันก็ไม่ให้เราทำอะไรเลย คิดแต่ประสาของมันไป

เราทำความสงบของเราเข้ามา ทำความสงบของเราเข้ามา ตั้งใจของเราให้ได้ ต่อสู้กับบ่วงภายใน บ่วงภายในให้เห็น ให้ความรู้สึก ให้ความคิดต่างๆ ไป นี่มันแปรสภาพของมัน มันหลอกลวงเรา มันหลอกลวงหัวใจ ความหลอกลวงนี้แหละมารภายใน

มารภายในสำคัญกว่ามารภายนอกนะ

มารภายนอก เห็นไหม สิ่งที่เขาหลอกลวงกันภายนอก หลอกลวงกันอยู่ภายนอก เราก็ยังใคร่ครวญได้เพราะมันเป็นสิ่งที่เราเตือนสติของเราได้ เราเห็นนะ เห็นระหว่างเขากับเรา กระแสโลก ถ้าเรามีสติเราไม่ไปกับเขา เราก็ยับยั้งตัวเราได้

แต่ในหัวใจเวลาเราคิดขึ้นมามันว่าเราคิดนี่ พอว่าเราคิด สิ่งที่ว่าเราคิด เรามั่นใจใช่ไหม เรามั่นใจในตัวเราเอง เราไม่คิด เพราะเรารักเรา เราจะว่าไม่มีใครมาหลอกลวงเราได้ แต่ความจริงนั้นมันหลอก หลอกเพราะมันติดอยู่ในบ่วง หลอกเพราะมันไม่เข้าใจเรื่องของธรรม

สิ่งที่เราไม่เข้าใจเรื่องของธรรม เราคาด เราหมาย สิ่งที่เราคาด เราหมาย เราศึกษามา สุตมย ปัญญา ศึกษามาก่อน มันต้องศึกษามา มันต้องมีความเชื่อ มีความศรัทธา มันถึงเกิดการก้าวเดินออกไป ความก้าวเดินออกไปของใจที่มันคิดค้นคว้าขึ้นมา นี่มันคิดของมันไป

มันคิดมันไปแล้วมันก็ลัด ลัดเลาะ ลัดไถ่ ลัดง่ายเอาตามใจของตัว ความคิดความเห็นของตัว ความคาดความหมาย มันเป็นอดีต มันเป็นอนาคต มันไม่เป็นปัจจุบัน สิ่งที่ไม่เป็นปัจจุบันมันจะแก้ไขสิ่งที่เป็นปัจจุบันมันไม่ได้

“จิตปฏิสนธิ” จิตนี้ปฏิสนธิในครรภ์ของมารดา ถึงจะเกิดร่างกายออกมา ตั้งแต่ปฏิสนธิแล้วก็เลื่อนมา เพิ่มมาเรื่อย เป็นกาลเวลา เป็นจุดเป็นต่อมในหัวใจ ยื่นเป็นร่างกายออกมา แล้วคลอออกมาเป็นเรา นี่เหมือนกัน ร่างกายมันเป็นร่างกาย ความคิดเห็นที่มันผูกพันระหว่างหัวใจ มันเข้าไปไม่ถึงตรงจิตที่ปฏิสนธิมันเข้าไปไม่ถึง

ความที่เข้าไม่ถึง มันคาด มันหมาย มันต่างกันตั้งแต่ตรงเราเกิดมา คลอดออกมาจากครรภ์ของมารดา กายกับใจ ความคิดเวบเป็นนาย กายนี้เป็นบ่าว อดีตอนาคตเกิดตรงนี้ เกิดที่มันเข้าไม่ถึงความที่เป็นปัจจุบันเริ่มต้นของความคิดนั้นใจ มันจะหมุนเข้ามา เวลาเราจะหมุนเข้ามา พยายามเข้าไปแก้ไขที่ตรงนั้น มันถึงจะเข้าถึงจุดของความเป็นจริง จุดของความลุ่มหลงของเรา มันลุ่มหลงตั้งแต่ตรงนั้น พอลุ่มหลงออกไป ความคิดออกไป

แต่เวลาเราคิดขึ้นมา เราว่าอันนั้นเป็นปัญญาของเรา นี่ความไม่รู้ ไม่รู้ตรงนี้ สิ่งที่ว่าเราไม่รู้ ไม่รู้ตรงที่ว่าเราไม่ทันความคิดของเรา แล้วไปโดนมารนี่ควบคุมอยู่ มารนี่ควบคุมอยู่ที่อาศัยความคิดของเราออกมา เราก็เดินตามกันไป เหมือนสัตว์เขาพาไปโรงเชือดเหมือนกัน ความคิดนี้มันมีมาร มีกิเลสพาใช้ มันก็คิดไปจบความคิดหนึ่ง เอาแต่ความรุ่มร้อนมาใส่ตน จบความคิดหนึ่งก็เอาแต่ความรุ่มร้อนมาใส่ตน จบแล้วกรรมที่คิดมโนกรรมอันนั้นมันให้แต่ความเร่าร้อนกับใจ

ความให้ความเร่าร้อนกับใจ แล้วว่าเราจะหาความสุข เราจะประพฤติปฏิบัติ เราอยากจะประพฤติปฏิบัติให้เราเจอแต่ความสุข เจอแต่ความสุข นั่นนะ เราถึงดูตรงนี้แล้วพยายามแยกแยะของเราออก แยกแยะความเห็นของเรา ใหม่ๆ นี่ทำไม่ได้ ถ้าทำไม่ได้เราใช้คำบริกรรม คำบริกรรมนี้เหมือนขันติ ขันตือดทน อดทนให้สงบเข้าไป อดทนให้สงบเข้าไป พยายามต่อสู้ ต่อสู้กับสิ่งที่มันออก มันผลักดันดันออกมาจากใจของเรา เหตุที่มันขัดดันออกมาจากใจเพราะมันมีสิ่งนี้เกิดขึ้นมา

เพราะมีมาร เราถึงมีการเกิด พอมีการเกิด เกิดขึ้นมาที่เขาเป็นเจ้าของ เขาเป็นผู้ควบคุมอยู่ตลอดเวลา เขาควบคุมใจนั้นตลอด เขาใช้ใจนั้นเป็นที่อยู่อาศัยของเขา แต่มันสามารถกำจัดได้ด้วยธรรมมาฆ ด้วยธรรมโอสถอันนี้ที่เราเจอเราพบอยู่นี่ไง ธรรมโอสถที่เราพยายามจะสร้างขึ้นมา พอเราสร้างสิ่งนั้นขึ้นมามันมีการใคร่ครวญ มีการแยกแยะ มีการชั่งตวงกันว่าสิ่งใดผิดสิ่งใดถูก นั่นนะ ธรรมมันยากที่ว่าประพฤติปฏิบัติ พยายามจะเอาชนะตนมันยาก มันยากตรงนี้ มันยากตรงที่ว่าสิ่งนี้เราต้องสร้างขึ้นมา

๑. ความสร้างสมขึ้นมา สร้างขึ้นมาละ สร้างธรรมขึ้นมาในหัวใจ การสร้างธรรมขึ้นมาในหัวใจนี้เราก็ว่ามันเป็นนามธรรม พยายามจะก่อร่างสร้างตัวขึ้นมา มันก็เลยจับผิดจับถูก เพราะสิ่งที่ไม่เคยทำ ๑

๒. การจัดการขวางของกิเลสในหัวใจของเรามันพยายามจะผลักไสให้สิ่งนี้ล้มไป

ล้มไปเพราะอะไร เพราะสิ่งนั้นเป็นข้าศึกกับกิเลส เป็นข้าศึกกับมาร ธรรมเท่านั้นที่มารกลัวนะ มารมันกลัวความเพียรของเรา ความเพียรความเข้มแข็งของเรานี้ก็เป็นมรรคองค์หนึ่ง เพราะความเพียรชอบ

ความคำริชชอบ มรรคมันจะเกิดขึ้นมาเพราะเราอาศัยความสะสมขึ้นมาแล้วใช้ปัญญาไคร่ครวญออกไป ใช้ปัญญาไคร่ครวญในความเห็นระหว่างสติปัญญา ๔ นั้นถ้าใจตั้งมั่นขึ้นมาได้ ถ้ามันไคร่ครวญไม่ได้มันคิดไป มันหลุดมือไป สิ่งที่หลุดมือไป เวลาเราวิปัสสนา วิปัสสนาในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม ถ้าวิปัสสนา สมาธิมีฐานขึ้นมาได้ ความคิดความวิปัสสนาไป วิปัสสนาไปมันจะปล่อย สิ่งที่ปล่อย ปล่อยหมายถึงว่าใจมันปล่อยอารมณ์ ปล่อยความคิด มันปล่อย พอมันปล่อยขึ้นมา มันเป็นอิสระเข้ามาชั่วคราว

สิ่งที่เป็นชั่วคราวเพราะมันปล่อยชั่วคราว ความปล่อยมันต้องพอดีกัน มันปล่อยชั่วคราวเราต้องภาวนาวิปัสสนาเข้าไป เข้าเข้าไป ความเข้าไปให้มันปล่อยบ่อยๆ เข้า มารที่มันขัดขวางนะ มันอาศัยช่วงนี้หลอก มันจะหลอกเราด้วย หลอกว่า เวลาเราคาดเราหายไป

หลอกเรา ๑ นะ ให้เราวิปัสสนาไปในทางที่ผิด ในทางที่ผิดหมายถึงว่ามันให้เหตุให้ผลเองก่อน อันนั้นเป็นการคาดการหมาย ๑

๒. วิปัสสนาไปสมาธิเราไม่พอ สิ่งทีพอสมาธิเราไม่พอ มันไม่พอ ความไม่พอวิปัสสนาไปมันเป็นสังขาร สิ่งที่เป็นสังขารคือมันเป็นธรรมชาติของความคิดเราเอง ที่เราไม่มีความสงบนี้สังขารมันปรุงมันแต่ง เวลาเราหาความสงบนี้มันสงบไม่ได้ เพราะสังขารมันปรุง มันปรุง มันแต่ง มันทำความคิดขึ้นมา มันต่อเนื่องตลอด มันสืบทอดความคิดตลอด

ฉะนั้น ถ้าสมาธิมันไม่พอมันก็ลงตรงนี้ ลงที่เป็นความคิดดิบๆ เป็นความคิดดิบๆ มันก็เป็นสัญญาล้วนๆ มันเป็นสัญญาเป็นข้อมูลเดิมในหัวใจที่มันไข่ออกมา พอมันไข่ออกมามันก็ความคิดดิบๆ นั้นมันเป็นสังขาร เป็นการปรุงการแต่ง มันเป็นเรื่องของกิเลส มันไม่ใช่เป็นวิปัสสนา มันเป็นเรื่องของสังขาร ถ้าสังขารมันปรุงแต่งอย่างนี้ ความคิดอย่างนี้เราจะรู้ได้ รู้ได้ที่ว่ามันจะเครียด มันจะมีความรู้สึกหนักหน่วง มันไม่ปลอดโปร่ง เราต้องสละตรงนี้ออกทันที สละออกหมายถึงว่าเราไม่ห่วงในการทำงาน

เวลาวิปัสสนาเราเข้าใจว่าเราขี้ใจร้อนวิปัสสนาแล้ว เราพยายามจะใช้งาน เราอยากได้ผล เราจะใช้งาน ใช้งานคือว่าเราวิปัสสนาไปตลอด การใช้บ่อย การใช้ความคิดมาก พลังงานมันใช้ไปมาก สิ่งที่พลังงานมันใช้ไปมาก สมาธิมันจะใช้งานพลังงานมันก็อ่อนตัวลง อ่อนตัวลง จนกลายเป็นสังขารปรุงสังขารแต่ง

สิ่งที่เป็นการปรุงการแต่งของสังขารนี้มันไม่ใช่วิปัสสนา มันจะไม่ให้ผลเป็นวิปัสสนา มันจะให้ผลเป็นเรื่องของกิเลส ถ้าเราปล่อยนี้กลับมาทำความสงบ อันนั้นเป็นการสร้างฐานใหม่ สร้างฐานใหม่เพื่อจะออกมาต่อสู้กับพญามารตัวนี้ไง พญามารที่ว่าเขาใช้ความคิดออกมาเป็นอาการของเขา ถึงบอกว่า เวลาวิปัสสนามันแยกแยะกันตรงนี้ ปัญญาจะเกิดขึ้นหรือกิเลสจะเกิดขึ้นกับในหัวใจของเรา

การจะชำระบ่วงจากภายใน ชั้น ๕ มันรัดใจอยู่ บ่วงนี้มันรัดใจอยู่ บ่วงนี้ถ้ามันรัดใจ ถ้าเราทำวิปัสสนาไป วิปัสสนาจิตที่เราดี เราไม่มีโอกาสสามารถทำถึงที่สุดได้ เรายังรักษาของเรานี้ไว้ ถ้าตายลงมันเป็นทิพย์ไฉน

บ่วงที่เป็นทิพย์มันก็หลอก “พ้นจากบ่วงที่เป็น โลกและบ่วงที่เป็นทิพย์” สิ่งนี้เป็นบ่วงที่เป็นทิพย์ ทิพย์เพราะเราสร้างสมขึ้นมา เราสร้างสมขึ้นมาแล้วเราเห็นจริง เราเห็นจริงมันปรากฏในใจของเรา

ทำความสงบอยู่ถ้าจิตนี้สงบได้ จิตที่สงบเป็นเอกัคคตารมณ์ จิตที่เป็นเอกัคคตารมณ์ เราเป็นพรหมโดยปัจจุบัน เพราะพรหมนี้เป็นชั้น ๑ จิตนี้สงบตัวเข้ามานี้เป็นชั้นเดียว มันปล่อยหมด มันปล่อยหมดเป็นอิสระกับตัวเอง นั่นนะบ่วงที่เป็นทิพย์ทั้งหมด สิ่งนี้เป็นบ่วงที่เป็นทิพย์แล้วไม่มีใครสามารถรู้ได้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาตรัสรู้ ตรัสรู้ตรงนี้ ตรัสรู้ตรงที่ทำลายทั้งหมด ทำลายบ่วงที่รัดใจ เป็นปัญญาโล่เข้ามา โล่เข้ามา ถ้าไม่ตัดตรงนี้ออกมันก็จะเป็บบ่วงรัดอยู่อย่างนั้น นี่บ่วงที่เป็นทิพย์มันจะหลอกเรา ถ้าวิปัสสนานี้มันหลอกเรา หลอกผู้ที่ปฏิบัติมันละ หลอกผู้ที่ปฏิบัติที่ว่าตัวเองกำลังต่อสู้อยู่กับกิเลส กำลังต่อสู้กับพญามาร พยายามจะหักบ่วงของมารให้ได้

ถ้าหักบ่วงของมารออกไปนี่เป็นอิสระเข้ามา จิตที่เป็นอิสระเข้ามาจะหันกลับมามองว่า บ่วงอันนี้มันละได้จริงๆ

แต่ก่อนที่จะละบ่วงนี้ได้ มันรัดอยู่ มันละไม่ได้ พอละไม่ได้มันก็รัดอยู่อย่างนั้น พอรัดอยู่อย่างนั้น

รัดอยู่ด้วย ๑

๒. ยังหลอกอยู่อีก ๑ หลอกตัวเองนะ หลอกการวิปัสสนาในหัวใจนั้นหลอกอยู่ตลอดเวลา

หลอกเพราะมันเป็นกิเลส มันเป็นบ่วงที่เป็นทิพย์ เป็นทิพย์นี้เกิดๆ คับๆ ตลอด มันเกิดแล้ว เวลาเราใคร่ครวญหาไปก็หาไม่เจอ หาไม่เจอเพราะมันหลุดมือไป สิ่งที่หลุดมือไป

มันถึงว่าเราไม่ต้องไปอยากตรงนั้น เราไม่อยากในการที่ว่าต้องคงที่อยู่ตลอดเวลา

ถ้าเราอยาก ตัณห์มันซ่อนตัณห์ขึ้นมา จิตได้สำนึกของเรามันมีความอยากอยู่โดยธรรมชาติ จิตได้สำนึกเวลาเราเป็นผู้บำเพ็ญธรรม บำเพ็ญธรรมอยากจะหลุดพ้นออกไป ความอยากเรามีโดยธรรมชาติอยู่แล้ว ถ้าเราไปกลัวไปอยากอีกมันเป็นตัณห์ซ่อนตัณห์ ต้องวางตรงนี้ไว้ สิ่งทีพอวางตรงนี้ไว้ อยากในเหตุผล อยากในการทำความพื้นฐานของใจ อยากในการที่ว่าจิตสงบแล้วใคร่ครวญออกไป ความอยากในเหตุนี้ เป็นมรรค

ถ้าเราอยากแต่เหตุตลอดเวลา มันจะหลุดมือไปไหน

สิ่งที่ว่ามันจะเป็นไปนั้นเรากลับไปเอง ความกลัวเป็นกิเลสอันหนึ่ง ความกลัวเป็นกิเลสอันหนึ่ง ความเป็นขันติธรรม ความอดสาหะ ความเพียรโดยชอบนี้เป็นธรรม สิ่งที่เป็นธรรมกับสิ่งที่เป็นกิเลสนี้มันจะต่อสู้กันตลอดเวลา ต่อสู้แม้แต่ในสังขะ สังขะในการเราสร้างขึ้น มา ต่อสู้ในการต่อสู้ในการเห็นผิดเห็นถูกในหัวใจ แต่เดิมเพราะมารมันปกคลุมใจอยู่ ความคิดความห่วงอย่างนั้นมันมีโดยธรรมชาติ เพราะสิ่งนี้เป็นสิ่งที่มารคิด สิ่งนี้เป็นสิ่งที่กิเลสคิด สิ่งทีกิเลสคิดเพราะเราไม่ทันกับกิเลส พอไม่ทันกิเลสมันก็เป็นอย่างนั้น

แต่ครูบาอาจารย์ที่ผ่านแล้ว ทันทแล้ว จะบอกว่า สิ่งนี้มันเป็นการที่ว่ากิเลสมันใช้งานแล้ว วิปัสสนาอยู่กิเลสมันหัวเราะเยาะ หัวเราะเยาะเพราะมันได้ชัยชนะ มันได้เปรียบเพราะว่าเราไปห่วงวิตกกังวลกับเรื่องนั้นอยู่ มันเป็นสมุทัยซ่อนเข้ามา พอเป็นสมุทัยซ่อนเข้ามา การประพฤติปฏิบัติของเราอยากขึ้น ยากขึ้นเพราะมันเป็นแรงบวกของกิเลสเป็นแรงบวก ๒ เราต้องปล่อยใจไป

มันเป็นประสบการณ์ตรงนะ จิตที่มันจะเห็น มันต้องเห็นผ่านความผิดอย่างนี้ก่อน พอผิดผ่านอย่างนี้ก่อนแล้ว มันถึงที่ว่า พอทำงานทำไม่ได้แล้วมันจะวางเอง สิ่งที่ว่าวางเองก็วางทอดธุระ พอทอดธุระไปเราก็สร้างแต่เหตุขึ้นมา อันนี้เป็นมรรคแล้ว ถ้าเราสร้างแต่เหตุในการทำความสงบเข้ามา แล้วยกขึ้นวิปัสสนาถ้ามันทำได้ ทำไม่ได้ก็วางไว้ก่อน ปล่อยยกขึ้นใหม่ ยกขึ้นใหม่ เพราะมันต้องทำบ่อยๆ สิ่งที่ทำบ่อยๆ นี่เป็นการทำเพื่อจะให้กิเลสมันเบาตัวลงตลอด

ถ้าเรามีการต่อสู้มันเห็นโทษ มันปล่อยบ่อยๆ เข้า มันจะปล่อย ปล่อย ความปล่อยมันปล่อย ไม่มีนะ กิเลสจะปล่อยให้เรารอดตัวนะ ไม่มีหรือกิเลสจะปล่อยให้เราพ้นไป สิ่งที่เขายึดเขาเหนียวไว้เพราะมันเป็นอำนาจของเขา แต่ถ้าเขาจะปล่อยเขาจะหลุดโดยธรรมชาติของเขา มันหลุดเพราะมรรค มันหลุดเพราะปัญญา เพราะสัมมาสมาธิของเราเข้าไปต่อสู้ มันไม่หลุดเพราะความจ้านนหรือก ไม่มี

แก่นนะ ความมั่นคงของสิ่งใดๆ ในโลกนี้ที่ว่าโลกนี้เป็นความแก่นสารของโลก ไม่มีใครเป็นแก่นเท่าแก่นกิเลส กิเลสกับใจนี้อยู่เป็นเนื้อเดียวกันแล้วพาทเกิดพาทตายในวัฏสงสารมา ไม่มีเงื่อนไข ไม่มีต้น ไม่มีปลาย เขาอยู่ด้วยกัน ใจดวงที่เป็นเราอยู่นี้มันเป็นที่ยึดของกิเลส กิเลสนั้นอาศัยใจดวงนี้มาไม่มีต้น...นับเวลาไม่ได้ ของที่อยู่ด้วยกันมาจนนับเวลาไม่ได้ แล้วถ้าเราไม่ประพฤติปฏิบัติมันก็จะไปข้างหน้าจนนับเวลาไม่ได้เหมือนกัน

สิ่งที่มันอยู่ด้วยกันสิ่งที่เหนียวแน่นอย่างนั้นมันจะปล่อยวางนั้น มันเป็นไปไม่ได้ สิ่งที่เป็นไปไม่ได้ ยกเว้นไว้แต่การประพฤติปฏิบัติ การสร้างมรรคขึ้นมาเท่านั้น เราสร้างขึ้นมาถ้าเราทำอยู่นั้นนี่คือมรรคแล้วนะ เราจะไปหามรรคที่ไหน

บางทีนะ เราไปดูตามตำราว่าจะต้องสร้างมรรคขึ้นมาก่อน แล้วมรรคนี่จะชำระกิเลส

ก็การกระทำอยู่นี้คือมรรค สัมมาสมาธิ สัมมาสติ นี่มรรค

ถ้าสติสัมปชัญญะเราพร้อม สติคืออยู่ การประพฤติปฏิบัตินะ...

...ความทุกข์ ทุกข์จริงๆ แต่เวลาเราทำเราทำสักแต่ว่า แล้วจะให้มันละได้ตามความเป็นจริง เวลากิเลสว่าเป็นทุกข์ กิเลสทุกข์จริงๆ ทุกข์จริงๆ ทุกข์นั้นเกิดขึ้น ทุกข์นั้นตั้งอยู่ ทุกข์นั้นก็ดับไปจริงๆ มันเกิดดับ เกิดดับอยู่ตลอดเวลา ทุกข์นี้มันไม่คงที่หรือ เพราะทุกข์นี้มันเป็นความหลงของใจ ใจนั้นไปยึดกับกายนั้น แล้วกายนั้นไม่เป็นความพอใจของใจ

เรานั่งมาก เรานอนมาก แม่แต่นอนนะ นอนนานๆ มันก็เมื่อย มันไม่เป็นความพอใจอย่างที่ใจต้องการหรอก ใจมันอยากจะสะดวก็อยากจะสบาย เป็นทิพย์ของมันอยู่ตลอดเวลา แต่มันเป็นไปไม่ได้เพราะเราเป็นมนุษย์ เป็นมนุษย์ที่อาศัยร่างกายนี้อยู่ แต่มันต้องการให้เป็นความคาดหมาย นี่กิเลสมันหลอก

หลอกแล้วว่า สิ่งนี้สิ่งที่ไม่สมความปรารถนามันก็เป็นความทุกข์ เพราะมันขัดกับใจ สิ่งที่ขัดใจ สิ่งที่ไม่พอใจนั้นเป็นทุกข์ทั้งหมด ใจนี้อยากให้เป็นไปตามปรารถนาของมัน เป็นตามกิเลสใจ กิเลสนี้ท้องใหญ่มาก ถ้าสมบัติของโลกนี้มันกว้างทั้งโลกนี้เป็นของมันคนเดียวมันยังไม่พอนะ ในหัวใจเรานี้มันปรารถนาไม่มีที่สิ้นสุด เพชรนิลจินดาขนาดไหนมันจะขมมาเท่าไรมันก็ไม่พอใจ มันอยากได้มากตลอดไปๆ มันไม่มีที่สิ้นสุด ความอยากของใจไม่มีที่สิ้นสุด

กรรมเท่านั้นเป็นการเบรค การชะลอความคิดของใจของกิเลสให้มันพอตัวของมันเท่านั้น มันหยุดพอตัวของมัน แล้วเราวิปัสสนา วิปัสสนาในกายกับในใจ ในกายกับในใจดูความแปรปรวนของมัน ดูความเกิดดับของมัน ความเกิดดับแล้วแปรปรวนตลอดเวลา แต่เราไม่เคยเห็น

พอจิตสงบเข้ามาจนจับกายจับจิตได้ อันนี้จะเห็น เห็นความแปรปรวนของมัน ไม่ใช่เห็นความแปรปรวน เห็นมันเกิดมันดับแล้วมันให้โทษกับเรา

แล้วการวิปัสสนาเริ่มต้นจากการดูกาย ดูกายมันแปรสภาพ ดูกายที่แปรสภาพ ถ้ามันแปรสภาพตน ในความเป็นจริงนี้มันแปรสภาพอยู่แล้ว แต่แปรสภาพในสัญญาของเรา เราศึกษามา เราเล่าเรียนมา เราเป็นชาวพุทธ ชาวพุทธจากเปลือกเข้ามา ชาวพุทธจากบ่วงทางโลกเข้ามา ศึกษาเข้ามานี้เป็นบ่วงหมด ศึกษามาเพื่อจะประพฤติปฏิบัติ มันก็ศึกษามาเพื่อเป็นโทษ ศึกษาแล้วว่ามรรคเป็นอย่างนั้น ผลเป็นอย่างนั้น คาดหมาย คาดไปๆ นี้บ่วงของโลก

ศึกษาเป็นธรรมดาเพื่อจะเป็นประโยชน์ แต่เวลาปฏิบัติทำไมมันคาดมันหายไปล่ะ ความคาดหมายไปมันรัดตึงเราไปแล้ว คาดหมายไปมันก็ผิดไปตลอด แต่ถ้าเราพิจารณาเข้าไปตามความเป็นจริง ตามความเป็นจริงมันต้องปล่อยวางสิ่งที่เป็นบ่วงของโลกวางไว้ ทำความสงบเข้ามา ความสงบเข้ามา แล้วให้มันเกิดดับเห็นต่อหน้า

การเกิดดับนะ ร่างกายขึ้นมา เราสร้างกายขึ้นมา สร้างกายเห็นกายตามความเป็นจริง เห็นกายจากภายใน

เห็นกายจากภายนอกนั้นมันเป็นภายนอก ภายนอกนั้นทำความสงบของใจเข้ามาเฉยๆ มัน สดต้งเวฆ เห็นภายนอก เห็นผู้คนป่วย คนเจ็บ คนไข้แล้วมันสดต้งเวฆเข้ามา แม้แต่กายของเราดู ค้วยตาเนื้อ เวลามันแปรสภาพเราก็สดต้งเวฆนะ มันเป็นแผลเป็นอะไร เป็นสิ่งที่ว่ามันไม่ควรเป็น มันก็สดต้งเวฆ ความสดต้งเวฆมันปล่อยจากภายนอกเข้ามา ทั่วๆ ที่ตาของเราเห็นกายจากกาย ของเราจริงๆ นี่ละ มันเป็นภายนอก

แต่พอจิตนี้สงบเข้ามา แล้วตาของธรรม ความเห็นเหมือนกับว่าเป็นนิมิตภายใน ความเห็นอันนั้นถึงจะเรียกว่าเห็นกายจริง ความเห็นกายจริงจากภายใน เห็นกายจริงจากภายใน แล้วให้มันแปรสภาพ ความแปรสภาพจากภายใน ภายในเพราะอะไร เพราะว่าจิตนี้มันมีความสงบ จิตนี้สงบแล้วไม่มีมิติที่เคลื่อนไป ความให้มันแปรสภาพมันจะแปรสภาพในปัจจุบันนั้น ถ้ามันเป็น วัตถุนี้มันต้องแปรสภาพจากความน่าเบื่อ ความผูกพันของมัน ไปตามจูลินทรีย์ที่มันแปรสภาพ

แต่ความเห็นของใจนะ มันแปรสภาพเดี่ยวนั้น เพราะภาพนี้เป็นภาพนิมิต เป็นกายที่เรา ตั้งขึ้นมาจากตาธรรม ตาธรรมพอเห็นกายแล้วให้โน้มน้าให้แปรสภาพ มันจะแปรเดี่ยวนั้นกลายเป็น น้า กลายเป็นดิน กลายเป็นลม กลายเป็นไฟ จะเห็นต่อหน้า ความเห็นต่อหน้า เห็นเดี่ยวนั้น มัน สะเทือนหัวใจเดี่ยวนั้น

จิตที่เป็นความคิดริเริ่มเดี่ยวนั้น หลงๆ อยู่ ให้มันฉลาดขึ้นมา สิ่งที่มันฉลาดเพราะมันเห็น ว่าสิ่งที่เราคาดเราหมายเรายึดว่าเป็นของมันยังแปรสภาพต่อหน้า แล้วหลุดออกไป นี่ใจที่มัน ฉลาดมันเห็นโทษ สิ่งที่เห็นโทษ เห็นโทษจากภายในใจ ใจยึดมันถือมันนี้เป็นอุปาทานใช้ไหม มัน เป็นเรื่องของนามธรรมทั้งหมด เป็นเรื่องของนามธรรมเพราะความยึดมันถือมันด้วยความโง่ของ ใจ ใจมัน โง่โง่ โง่เพราะว่ามันยึดเองมันรู้เอง

สิ่งที่เราศึกษามา ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้มันศึกษามาจากภายนอก พอ ศึกษาจากภายนอก มันศึกษามา มันจำมา ความจำมันเป็นขันธ ขันธนี้ก็กิเลสใช้ขันธ กิเลสนี้ใช้ ความคิดผ่านขันธออกมา พอผ่านขันธออกมาแล้วมันก็ให้ค่าเป็นสิ่งที่ดีและชั่ว สิ่งที่รักและชอบ สิ่งที่เป็นความพอใจและความไม่พอใจ ให้ค่ามาเป็นอารมณ์ แต่ไอ้ตัวอุปาทานนั้นอยู่ที่ใจใช้ไหม ใจกับขันธมันคนละอันกัน ใจกับอารมณ์นี้เป็นคนละอันกัน มันไม่ใช่อันเดียวกัน

เพราะอารมณ์นี้เป็นอารมณ์ แต่ตัวใจนี้คือตัวที่ว่ามันให้พลังงานเฉยๆ พอให้พลังงานเฉยๆ นี้ตัวมาร มันก็ผ่านเข้าไป พอให้พลังงานมา พลังงานมันก็เกิดขันธขึ้นมา ขันธ ๕ เกิดดับเพราะเป็น

มนุษย์มีขั้น ๕ ขั้น ๕ มันเป็นของมนุษย์ นี่มันเกิดดับ เกิดดับ พอมันเกิดดับมารมันให้ค่า มันให้พลังงานมา มันก็สาวออกมา ก็เลศออกมาด้วย ความคิดความลุ่มหลงของใจที่มันหมุนไป ความลุ่มหลงของใจที่หมุนออกไปมันให้ค่า นี่บ่วง บ่วงมันให้ค่าไป

วิปัสสนาย้อนกลับมาตรงนี้ เห็นตรงนี้ เห็นตรงนี้แยกตรงนี้ออก แยกออกนี่คือวิปัสสนาขั้น แยกออก พอแยกออกไปเรื่อยๆ แยกออกมาเพื่ออะไร? เพื่อว่ามันสืบทอดกันอย่างไร

สัญญา ความจำได้หมายรู้ นี่เทียบค่าขึ้นมาก่อน วิญญาณรับรู้เวทนา สังขารปรุงแต่งไปเรื่อย หมุนไปเรื่อย หมุนไปเรื่อย เป็นอารมณ์ไปเรื่อย วิปัสสนาใจมันวิปัสสนาขั้น ๕ อย่างนี้ วิปัสสนาคือแยกออก แยกออก แยกออกมาอารมณ์มันเกิดขึ้นไม่ได้ มันก็หยุดได้ชั่วคราว ชั่วคราว

เหมือนกับวิปัสสนากายนี้ละ วิปัสสนากายถ้าเห็นจากตาภายใน พอให้แปรสภาพมันแปรสภาพทันที พอแปรสภาพทันที ความเห็นซึ่งหน้า ความเห็นซึ่งหน้ามันรู้เข้าใจซึ่งหน้า มันเข้าใจ มันเห็นโทษใจ เห็นโทษว่าสิ่งที่เรารู้อยู่เดิมเป็นความผิดพลาดเลย สิ่งที่เราอยู่เดิมเพราะเรารู้ว่าเป็นเรา สิ่งที่เป็นเรามันยึดมาตลอด มันยึดมาตลอด มันถึงได้เกิดได้ตาย ได้เกิดได้ตายมาตลอด เพราะมันยึดอยู่อย่างนั้น ยึดแล้วมันก็โคจรอบงำโดยมาร มารเพราะมันหลง พญามารมันหลงไหลไปในหัวใจนั้น มันเกิดมันตายเพราะเราเข้าใจของเราอย่างนั้น

แต่พอมารู้ธรรมที่มันซึ่งๆ หน้า ธรรมจักรหมุนอย่างนี้ ปัญญาหมุนอย่างนี้ ธรรมจักรหมุนออกไปซึ่งๆ หน้า มันเห็นว่าสิ่งที่รู้เดิมนี่ผิดพลาด ผิดหมดก็สลัดออก ความสลัดออก นี่สลัดอุปาทาน สลัดความยึดมั่นถือมั่นออกทั้งหมด นี่คือตัวกิเลสที่มันอยู่ในหัวใจ นี่คือตัวมาร ปล่อยมารเข้ามา บ่วงของมารหลุดออกไปชั้นหนึ่ง บ่วงจากภายในหลุดออกไป หลุดออกไป วิปัสสนาเข้าไป ซ้อนเข้าไป ซ้อนเข้าไป “บ่วงที่เป็นทิพย์” บ่วงที่เป็นทิพย์เป็นบ่วงเป็นชั้นๆ เข้าไป

นักประพฤติปฏิบัติมันเห็นโทษแล้ว พอเห็นโทษของการว่ามันปล่อยวางได้จริง อันนี้เป็นสมบัติของเราละ เป็นสมบัติของดวงใจดวงนั้น ดวงใจที่ประพฤติปฏิบัติมาแล้วปล่อยวางตามความเป็นจริงนี่สมบัติเกิดขึ้น พอสมบัติเกิดขึ้น คนมีสมบัติ มีพื้นฐานการจะประพฤติปฏิบัติมันก็ต้องก้าวเดินต่อไป มันมีโอกาส มันทำได้ง่ายขึ้น ทำได้ง่ายขึ้น เพราะสิ่งที่จะทำเข้าไปมันก็ใช้อย่างนี้เหมือนกัน นั่งร้าน นั่งร้านจะก่อตึกก่อชั้นขึ้นไป

ไอนี้ก็เหมือนกัน พอเราคิดอย่างนั้นแล้ว สติลพตปรามาสไม่ถือศีลโดยการลูปค้ำ ถือศีลโดยการลูปค้ำ แต่ก่อนมันถือศีล เราประพฤติปฏิบัติด้วยการลูปค้ำ ลูปค้ำเข้ามา ลูปค้ำเข้ามา จนตามความเป็นจริงมันปล่อยวางสิ่งที่เป็นความลูปค้ำ มันเป็นเรื่องหาสาระแล้ว ถ้ามันก้าวเดิน เข้านี้ไปมันก็เป็นทางตรง มันจะตรงเข้าไปถึงตัวมารนั้น ตัวพญามารที่มันเป็นพลังงานอยู่เฉยๆ ใน หัวใจนั้น เราก็ต้องวิปัสสนาเข้าไป

ก่อนจะวิปัสสนาเข้าไป จิตมันต้องทำความสงบ

มรรค ๔ ผล ๔ สิ่งที่ใช้ไปแล้วมันสำนึกเข้าไปในเรื่องของใจนั้นนะ สำนึกเข้าไป รวมตัว เข้าไป พอรวมตัวเข้าไปแล้วมันทำลายทั้งหมด ทำลายไอ้เชื้ออันนั้นออกมา พลังงานที่ใช้ไปแล้ว มันคลายตัวออกมา จิตนี้อยู่ในอริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค รู้ กั่นออกมาจากอริยสัจ พอมา เจอนิโรธ นิโรธคือความดับ ความดับกิเลสทั้งหมด

เพราะมรรคต้องสัมปยุตเข้าไป มรรคสัมปยุตเข้าไป พอสัมปยุตเข้าไปใช้พลังงานไปแล้ว แล้วพอเข้าใจ พอเข้าไปทำลายจนนิโรธดับหมด มันคลายออก จิตนี้ถึงออกมาจากอริยสัจ จิตนี้ คลายตัวออกมาจากอริยสัจ ถึงว่าผ่านวงอริยสัจรอบหนึ่ง เพราะผ่านวงอริยสัจรอบหนึ่งมันก็เป็น ความสงบ เป็นพื้นฐานของใจ แต่เราจะสร้างขึ้นมาอีก เป็นอริยสัจรอบต่อไป เป็นอริยสัจรอบ ต่อไปก็ต้องพยายามทำความสงบขึ้นมาเพราะมันเป็นสัมมาสมาธิเหมือนกัน

จิต ความเห็นที่ผ่าน ไปนี้มันผ่านไป แล้ว ผ่านไปเราก็มีสมบัติอยู่ในหัวใจของเรา แล้วจิตนี้มีความสงบไปแล้ว มันไม่ลูปค้ำในศีลแล้ว เราก็ทำความสงบของเราอีก ถ้าทำความสงบอันนี้มันเป็นพลังงาน มันเป็นมรรค มรรคต่อไปที่จะเข้าไปวิปัสสนาต่อ มันต้องทำความสงบ

ทำไมว่าต้องทำความสงบอีก? เพราะว่ามันใช้งาน มันใช้งานในการต่อสู้กับพญามารต่อไป ความใช้งานนั้นมันต้องมีพลังงานมันถึงจะใช้งานได้ใช้ใหม่ ถึงจะเป็นมรรค

ถ้าเราจะไปนอนอยู่เฉยๆ ว่าจิตเราสงบอยู่แล้ว แล้วเราวิปัสสนาไป กิเลสส่วนที่สูงขึ้นมา มารที่อยู่ภายในมันก็ต้องมีเล่ห์กลของมันแสดงตัวออกมา ความเล่ห์กลของเรา บ่วงที่เป็นทิพยเรารู้ทันมัน พอเราไม่รู้ทันเราก็ติดบ่วงนั้น ความเห็นเราบ่วงนั้น เราจะก้าวเดิน ก้าวเดินขึ้นไป ความก้าวเดินขึ้นไปอย่างนั้นมันก็โค่นหลอกออกมา ว่าสิ่งนี้เป็นสิ่งที่วิปัสสนาแล้วปล่อยอย่างนั้น นี่เป็นความหลง ใจมันจะหลงไปตลอด หลงในความเห็นของตัว มารหลงมาร

ความเห็นของเรามันมีมารควบคุมอยู่ในใจอยู่แล้ว แต่มันก็สร้างเหตุผลของมันขึ้นมาให้เราหลงใหล ถ้าเราสร้างขึ้นมาให้เราหลงใหล มันเป็นเรื่องที่เราคาดหมายเอง ผู้ใดปฏิบัติธรรมคั่นเดาธรรม ถ้าคั่นเดาธรรมขึ้นไป ขึ้นไป

ทำไมวิปัสสนาแล้วต้องหลงอีก? มันหลงเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป กิเลสอยู่ที่สิ่งที่เหนือกว่า มันต้องมีเล่ห์กลที่ละเอียดอ่อนกว่า เราสร้างฐานของเราขึ้นมาตั้งแต่เริ่มต้น แล้วเราจะก้าวเดินต่อไปเรื่อยๆ ความก้าวเดินของเราไปมันจะโดนหลอกตรงนั้น

“ตั้งสติ” ถ้ากำลังเราไม่พอนะ กำลังนี้มันใช้ไปแล้วมันไม่พอจริงๆ สิ่งที่คุณผู้ปฏิบัติจะรู้ว่าเวลาเราใช้ปัญญา มันจะเหนียวมาก เหนียวนะ เหนียวงานของโลกนี้เป็นงานของโลกมันอาศัยกันทำได้ แต่เหนียวในงานของใจ เหนียวแล้วล้มลุกคลุกคลานก็ต้องทำ พอล้มลุกคลุกคลานขึ้นมา มันก็ต้องถอยกลับมาพักทำความสงบ ทำความสงบนี้สำคัญ ต้องกลับมาทำความสงบของเราบ่อยๆ ถ้ากำลังมันพอแล้วเราก็อยก้าวเดินออกไป

การก้าวเดินออกไป อย่าไปห่วงงาน ห่วงว่าเราอยากได้ อยากให้มันสำเร็จ อยากทำงาน อันนั้นมันหลอก ความหลอก เล่ห์กลมันหลอกตลอด เราเข้าใจว่าเราจะไม่โดนหลอก เราเป็นคนที่มีกำลัง เรามีพื้นฐานของเรา

เราส่วนเรานะ พอบอกว่า “เรา” นี้เราไม่รู้แล้ว เวลาภาวนามยปัญญา มันเกิด มันไม่ใช่เรา มันจะหมุนไปโดยธรรมชาติของมัน แต่อาศัยเราสร้างขึ้น ภาวนามยปัญญาเราสร้างขึ้น เราแต่งเราเสริมขึ้นมาแล้วมันหมุนไปเอง ถ้าเวลาความคิดวิปัสสนาไปมันจะหมุนไปโดยตามธรรมชาติของมัน นั่นนะ มันเป็นวงรอบหนึ่งของภาวนามยปัญญา

แต่ถ้ามันหมุนไปไม่ได้มันมีเราอยู่ ถ้ามันมีเราอยู่มันจะเอนเอียงมาทางเรา ถ้าเราอยู่เราจะให้ค่า ความให้ค่ามันจะถ่วง ความถ่วงนี้ปัญญามันหมุนไปไม่ได้ นี่ภาวนามยปัญญา

ว่าภาวนามยปัญญาเป็นอย่างไร? เป็นจากปัญญาเรานี่เอง ปัญญาโดยสมมุติของเราที่แหละ มันเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป แล้วเราวิปัสสนาเข้าไป นี่มันเป็น ถ้ามันไม่เป็นเราต้องรู้ รู้ว่ามันหมุนออกไปแล้วมันไม่ปล่อยาง มันไม่ปล่อยาง จิตมันจะไม่โล่ง จิตมันไม่เข้าใจแล้วทำงานไปมันถูๆ ใถๆ มันไม่มีผลงาน มันทำงานแล้วมันไม่มีผลงานขึ้นมา เวลาเราใช้ปัญญาออกไปเหนียวเปล่า แต่

ความปล่อยวางอารมณ์ของใจที่เกิดขึ้นจากสิ่งนั้นมันไม่มี มันต้องถอยกลับมา ถอยกลับมาทำความสงบทันที ถอยกลับมาทำความสงบ นี่เป็นการก้าวเดินของการประพฤติปฏิบัติ

สมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน ต้องมีสมถกรรมฐานงานมันถึงจะเป็นโลกุตตระ ถ้าเป็นเราใช้ความคิดของเราไปตลอด เราก็ว่าอันนี้เป็นงาน มันเป็นโลกียะ โลภียะตรงไหน? โลภียะตรงที่มีเรานี้แหละ โลภียะตรงที่มารมันเข้ามาใช้งานนั้น นี่บ่วงที่เป็นทิพย์ มันเป็นทิพย์เพราะมันความเห็นของมัน ความเห็นของใจที่มีกิเลสอยู่นี้เป็นโลกทั้งหมดนะ

ใจที่มีกิเลสนี้เป็นเรื่องของโลก เพราะใจนี้มันหมุนเวียนอยู่ในวัฏฏะในโลก

สิ่งที่เคยใจ ใจนี้เคยหมุนเวียนอยู่ในโลกมันก็ต้องอยู่กับโลกเขาตลอดไป มันเคยสัมผัสสิ่งใดมามันก็ให้ค่าสิ่งนั้นได้ มันสร้างสิ่งที่มีมันเคยสัมผัส มันเคยเห็นมาในใจนี้ ใจของเราเคยเกิดในวัฏฏะนี้ พอเกิดในวัฏฏะนี้ สิ่งนั้นซบอยู่ๆ เวลาออกมามันก็ออกมาอย่างนั้นล่ะ

มันถึงว่า เรื่องของโลก โลกทั้งหมด มันไม่ใช่เรื่องของธรรม เรื่องของธรรมนี้ไม่มีในโลก

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมาแล้ว ธรรมนี้มีอยู่ ธรรมนี้มีอยู่แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเข้าไปตรัสรู้ธรรม ตรัสรู้ธรรมแล้วถึงได้วางแนวทางไว้ให้เราก้าวเดินตาม เราจะก้าวเดินตาม ก้าวเดินตามด้วยสัญญาหรือ ก้าวเดินตามด้วยสัญญานั้นคือบ่วงโลก เพราะเราไปจำเอามาจากผู้พระไตรปิฎกทั้งหมดนั้นเป็นสัญญา เป็นสัญญานี้เป็นสมบัติเป็นการคาดการหมาย

แต่ถ้าเราประพฤติปฏิบัติอยู่ เราทำความสงบอยู่ แล้วเราพยายามใช้ปัญญาของเรา อย่างนี้ต่างหากมันเป็นสมบัติของเรา เพราะกิเลสมันอยู่ที่ในหัวใจของเรา กิเลสอยู่ในหัวใจของเรานะ สมบัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้นปรินิพพานไป ก็เอาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป ไม่ได้เอาธรรมหรือว่าเอากิเลสของคนอื่นไปเลย

ใจที่เกิดที่ตายอยู่ตลอดเวลาอยู่นี้ ที่เราเกิดเราตายอยู่นี้ มันมีกิเลสอยู่ในหัวใจ ถ้าการชำระกิเลสมันก็ต้องชำระกิเลสของใจผู้ที่ปฏิบัติกันนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้เป็นผู้ชี้แนวทางเท่านั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกชี้แนวทาง ถ้าเราก้าวเดินถึงที่สุดเราก้าวเดินได้ อันนั้นเป็นสมบัติของเรา ชี้แนวทางมา

คำว่า “ชี้แนวทาง” ก็เหมือนที่เราศึกษามานั่นนะ เป็นแค่แผนที่ เป็นแค่เครื่องที่จะดำเนินก้าวเดินออกไป เราจะเอาแผนที่เป็นความจริงได้อย่างไร แผนที่นี้ไม่สามารถจะเขียนถึงสถานที่นั้นได้ละเอียดเหมือนกับที่ตาเราเข้าไปประสบหรือก แผนที่นั้นเขียนได้คร่าวๆ เป็นแผนที่เป็นสัดส่วนเท่านั้น

แต่เวลาเราเข้าไปประสบกับความเป็นจริงแล้วมันจะเหนือกว่าสิ่งนั้นมหาศาลเลย เวลาเราประพฤติกฎปฏิบัติอันนี้มันถึงจะเป็นมรรค

มรรค หรือการสร้างฐานของเรา มันสร้างฐานของเรา เราสร้างขึ้นเอง เราสร้างของเราขึ้นไป สร้างเข้าไป มันจะมีกำลังใจ ถ้ามีกำลังใจนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำไมสำเร็จไปก่อน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นอะไร? เป็นเจ้าชายสิทธัตถะ แล้วพยายามฝึกฝนมาถึง ๖ ปี สลบถึง ๓ หน พวกเราทำกันไม่เคยถึงขนาดนั้น ไม่เคยถึงกับสลบไสไปนะ ไม่เคยทุ่มขนาดที่ว่าทำกันขนาดนั้น

ย้อนกลับมาที่ว่า “แก่นของกิเลส” กิเลสนี้เป็นแก่นที่มันคงในหัวใจนัก มันอยู่กับใจมาตลอดแล้วมันยึดเป็นสมบัติของมัน แล้วเราก็ไม่เข้าใจ เราชาตินี้เราเกิดมาเป็นนาย ก. นาย ข. นี้สมมุตินะ เวลาตายไปใจนี้มันไม่มีนาย ก. นาย ข. มันก็ไปเกิดใหม่ๆ สิ่งที่เกิดใหม่เราคิดว่าเป็นเราแก่นาย ก. นาย ข. แล้วเราก็พยายามจะหนีขี้ขี้ไว้แค่ภพชาติปัจจุบันนี้ มันเป็นส่วนเดียวส่วนของวิญญูะมาก

กิเลสมันหลอกลวง มันหลอกลวงขนาดนั้น แล้วเราจะไปเชื่อตรงนั้นได้อย่างไร

ถ้าเราไม่เชื่อตรงนั้น เราปล่อยวางไว้ แผนที่มันเป็นแผนที่ ความคิดของการคาดการณ์นั้นปล่อยวางไว้ตามความเป็นจริง ปล่อยวางไว้ แล้วหน้าที่ของเรา ก้าวเดินของเราไป สะสมเข้าไปสะสมความวิริยอุตสาหะของเรา เราตั้งของเราวิริยอุตสาหะ คนเราล่องพันทุกข์ด้วยความเพียรนะ ความจริงจังของเราเราสร้างขึ้นมา ถ้าเรามีความเพียร เรามีความอุตสาหะของเรามันก็เป็นงานของเรา งานถูกต้อง ถ้างานไม่ถูกต้องมันก็ไม่เป็นมรรค

บ่วงที่เป็นทิพย์นี้งานไม่ถูกต้อง มันคาดหมาย ๑ ความเห็นขนาดที่ว่ามารมันหลอกเรา มา เราไม่จำเป็นที่เราจะคาดหมายมันก็หลอกขึ้นมาซะ ให้เห็นสิ่งต่างๆ ให้เห็นๆ ความเห็นจากตาภายใน ความเห็นของเราเราต้องเชื่อสิ เพราะเราเห็นเอง สิ่งที่เราเห็นเอง สิ่งที่เราเห็นมันไม่เป็น

ความเป็นจริง มันเพียงแต่เบี่ยงเบน เบี่ยงเบนเรื่องของมรรคไป ความดำริชอบ ความเห็นนั้นใครเป็นคนเห็น ถ้าเห็นกิเลสมันพาเห็น มันเป็นคำริใหม่ ความดำริชอบมันคำริออกมาจากมรรค แต่ความเห็นนี้มันหลอกขึ้นมาจากใจ

แต่ถ้าความเห็นระหว่างอสุภะ-อสุภัง ความเห็นเรื่องของภายนอกภายใน อันนั้นมันเป็นความเห็นของมรรค ความคำริออกตรงนั้น เพราะใจนี้มันเกาะเกี่ยวกับกาย มันเกาะเกี่ยวกับกายใหม่ กามราคะ กามราคะนี้โลกนี้ผ่านไม่ได้ ผ่านกามไม่ได้ เพราะอะไร เพราะมันเป็นเรื่องของ การสืบทอด การสืบทอดของการเกิดและการตาย นี่มันให้รสชาติในการเกิดและการตาย เรื่องของกาม กามให้ผลตรงนั้นแล้วกามมันเกิดที่กายหรือ

กามมันเกิดที่ใจต่างหาก ใจคิด ใจปรุง ใจแต่ง แล้วมันถึงออกมาเรื่องของกายใช้ใหม่ กายถึงเป็นไปตามกามนั้น มันไม่ใช่เป็นที่กาย มันเป็นที่ใจ แต่ทำไมพิจารณากายแล้วมันปล่อยกามได้ล่ะ พิจารณาอสุภะ-อสุภังมันจะปล่อยเรื่องของกาม ปล่อยเพราะมรรคมันหมุนเข้าไป มันหมุนเข้าไป อสุภะ-อสุภังคือความสกปรกโสโครก ร่างกายถ้าไม่ชำระล้างแล้วมันต้องนำหมิ่นไปโดยธรรมชาติของมัน

แต่ทำไมเราให้ค่าว่ามันมีส่วนที่ว่าเราพอใจในกลิ่นในรสของกามนั้นล่ะ เพราะใครให้ค่าล่ะ? ก็เพราะใจ ใจนี้มันให้ค่า

ใจนี้คำริก่อน พอใจนี้คำริขึ้นมาสิ่งนั้นถึงเกิดขึ้น เพราะใจคำริความคิดออกมา สร้างโปรแกรมขึ้นมาในหัวใจนั้น ความคิดออกมาอยากเสพกันอยากอะไร มันถึงเป็นไปมาจากภายนอก มันเกิดขึ้นที่ใจ

วิปัสสนากายนั้น ใจกับกายมันอยู่ด้วยกัน มันถึงสะท้อนกัน พิจารณาภายนอก-ภายใน-ภายในกายแล้วบ่วงมันจะปล่อยเป็นชั้นๆ เข้าไป บ่วงมันจะปล่อยไป ปล่อยไปที่ใจนั้น ใจมันเกาะเกี่ยว ใจมันคิดออกมาแล้วมันหลอกออกมา ทั้งๆ ที่ว่ามันเห็นว่ากายนี้ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่กายแล้วนะ ความอุปาทานในเรื่องสักกายทิฐิมันหลุดออกไป นั่นมันเป็นเรื่องของภายนอก

กายในกายนี้เป็นเรื่องของอสุภะ เรื่องของกาม มันยังข้ามพ้นเรื่องของกามเข้าไป ข้ามพ้นจากบ่วงภายใน มรรคที่เราสร้างขึ้นมาเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป มันจะตัดบ่วงเข้าไปตรงนั้น ความตัด

บ่วงเข้าไปมันจะรุนแรงมาก ความรุนแรงขณะที่เราพิจารณาเรื่องของภายนอกนี่มันเป็นความเห็น
ความเห็นผิด

แต่ถ้าชำระกายเข้าไป มันเป็นการชำระ เป็นการฆ่ากัน เป็นการทำลายซึ่งชีวิต เป็นการ
ทำลายซึ่งเชื่อในวิญญูะ สิ่งที่เป็นเชื่อในวิญญูะไปมันสืบต่อให้การเกิดและการตาย มันทำลายชีวิต
ทำลายชีวิตกิเลส ทำลายชีวิตของพญามาร ทำลายบ่วงของมาร ทำลายออกไป

สิ่งที่ทำลายออกไปมันก็ต้องต่อต้านรุนแรง ถ้าความต่อต้านรุนแรง เล่ห์กลของความคิด
ของฝ่ายมารมันจะรุนแรงมาก ความที่รุนแรงมันจะหลอกลวงให้ใจนี้หลงตามมันไป ความหลง
ตามไปความเห็นอันนั้นจะตามเชื่อสิ่งนั้น เชื่อสิ่งที่มารหลอกลวง

ความที่เป็นทุกข์ของเราเพราะมันมีเชื่อมันพาเกิด เชื่อนี้พาเกิดแล้วให้ความเจ็บปวดแสบ
ร้อนกับใจนะ จะให้ความเจ็บปวดแสบร้อนกับใจมาก ใจจะทุกข์ร้อนไปกับเรื่องสิ่งนี้ตลอด สิ่งนี้
ให้ผล ให้สิ่งนี้มีความทุกข์ อันนี้เป็นผลอันหนึ่ง

ผลที่ให้ความเจ็บปวดแสบร้อนกับใจ แล้วเราพยายามจะต่อสู้ความนี้เข้าไป ความต่อสู้เข้า
ไป ถ้ารุนแรง การจะทำลายบ่วง บ่วงนี้รุนแรงที่สุด บ่วงนี้เป็นชั้นภายใน ทำลายบ่วงนี้ออกไป ถ้า
ทำลายบ่วงนี้ออกไปมันก็เท่ากับทำลายกามภพ สิ่งที่เป็นกาม กามภพเข้ากับกามภพ กามภพนี้เป็น
โลกหนึ่ง ในวิญญูะกามภพ รูปภพ อรูปภพ ทำลายกามภพออก ฆ่าเชื้อของกิเลสออกไป ทำลาย
ชั้น ๕ ออกทั้งหมด นี่บ่วงออกไปทั้งหมด

แต่ตัวมาร บ่วงของมาร บ่วงกับมารคนละอันกัน ตัวของมารคือตัวเชื่อของใจ ทำลายบ่วง
ของมารคือทำลายกามทั้งหมด เพราะสิ่งที่เกิดขึ้น สิ่งที่เกิดขึ้นมันเกิดจากสัญญาของใจทั้งหมด
สัญญาข้อมูลเดิมของใจที่เป็นชั้น ๕ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญูณ

สัญญากับสังขารอยู่ที่หัวใจ มันเคยดื่มกินกับสิ่งนี้มาตลอด มันถึงเป็นการซึ่งใจแล้วมันจับ
สมอยู่ที่ใจ แล้วมันเป็นการสืบต่อระหว่างการเกิดและการตายกับใจดวงนั้นที่ต้องหมุนเวียนกันไป
มันถึงรุนแรงใจ แล้วพอทำลายตรงนี้ออกไป ชั้น ๕ ชั้นภายในจะขาดๆ ตรงนี้ พอชั้น ๕ ขาด
นี้เหลือแต่พญามาร บ่วงหลุดออกไปทั้งหมด บ่วงในกามภพหลุดออกไป พญามารนี่คือหัวใจ คือ
ตัวตอของจิต การค้นคว้าหา จิตกับจิตค้นคว้าหา

แต่เดิมเราสืบทอดเข้าไปจากกาย เราสืบทอดเข้าไปจากขันธ การกระทำของเรา เรายังทำแสน ทุกข์แสนยาก บ่วงที่เป็นทิพย์ที่มันหลงอยู่ภายในมันคือตัวของจิตนี้ ตัวของจิตนี้ ปฏิภาณสมุปปาทนี้ คือวงรอบของจิตอันนี้ ปฏิภาณสมุปปาทเป็นขันธภายใน เป็นขันธที่ละเอียดอ่อนมาก

อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา สงฺขาราปจฺจยา วิญญฺญาณํ ปัจจยาการของใจนี้มันสืบทอด สืบทอดในตัว มันเอง สิ่งที่มีห้ศรรย กิเลสก็เป็นเรื่องที่มีห้ศรรยมาก ตัวพญามารนี้เป็นตัวที่ลึกลับมาก แล้ว ธรรมที่จะเข้าไปชำระกิเลสสิ่งนี้ มันก็ยังมีห้ศรรยเข้าไปใหญ่ ความที่เป็นมีห้ศรรยมันจะเกิดเป็น ญาณหยั่งรู้ “อาสวักขญาณ”

ญาณต่างๆ ในโลกนี้สิ่งที่เป็นทิพย์ ตาทิพย์ หูทิพย์ สิ่งนี้ไม่ใช่ชำระกิเลส เรื่องของความ หูทิพย์ ตาทิพย์นี้เป็นเรื่องของกลไกที่เราจะใช้เป็นประโยชน์เท่านั้น นี่เรื่องของทิพย์

แต่เรื่องที่ว่าอาสวักขญาณ ญาณที่การทำลายเชื้อของกิเลสนี้เป็นสิ่งที่ประเสริฐที่สุด

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรัสรู้ธรรมก็เพราะอาสวักขญาณ อาสวักขญาณนี้เป็น ญาณสุดท้ายที่ทำลายเชื้อของกิเลส ทำลายเชื้อของกิเลสทำลายพญามารตัวนี้ออกไปจากใจได้ องค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงปฏิญาณตนว่าเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ไม่มีใคร สอน ตรัสรู้มาด้วยพระองค์เอง แล้วก็วางธรรมไว้อย่างนี้ แล้วมันเป็นสาธารณะกับใจทุกดวง

ดวงใจทุกดวงเกิดๆ ตายๆ อยู่นี้เป็นเพราะมารคลุม แต่ตัวใจแท้ๆ นั้นมันเป็นตัวที่ไม่เคยเกิด ไม่เคยดับบอบสลาย ใจของมนุษย์ ใจของสัตว์โลกนี้ไม่เคยบอบสลาย มันจะมีต่อไป เรื่องของจิตเรื่อง ของนามธรรมนี้มันมีอยู่โดยตลอดไป แต่มันโดนปกคลุมอยู่ที่มารอันนี้ มันถึงพลิกคว่ำพลิกหงาย การเกิดการตายตลอด

แต่ถ้าเราฆ่าพริกพญามารนี้หลุดออกไปจากใจ ถ้าพริกพญามารนี้ออกไปจากใจ ใจนี้จะ เป็นใจที่สะอาด ใจนี้จะป็นใจที่บริสุทธิ์ ใจนี้จะเข้าถึงสัมผัสได้กับใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัม พุทธเจ้า

จนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสบอกกับพระภิกษุสงฆ์ ๖๑ องค์ที่ออกเผยแผ่ องค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เป็นผู้พ้นจากบ่วงของมารทั้งปวงและเป็นโลกและเป็นทิพย์ ภิกษุทั้งหลายก็ เป็นผู้ที่พ้นจากบ่วงของมารที่ทั้งปวงและเป็นโลกและเป็นทิพย์ นี้มันเสมอกันด้วยความพ้นออกไปจากบ่วง ของมาร บ่วงของมาร แล้วไอ้ตัวที่เป็นทิพย์อยู่ตรงนี้ ไอ้ตัวที่เป็นจุดที่ว่าเขาจะเอาบ่วงมาคล้อง เอา

บ่วงมาคล่องมันคล่องอยู่ที่ต่อของจิตนี้ พอพลิกต่อของจิต กับที่ว่ามารมันคลุมอยู่แล้วมันพลิกเกิด พลิกตายในวิภวภูมิตั้ง เราพลิกพญามารนั้นออกไปจากใจ ใจนี้เป็นใจที่บริสุทธิ์ นี่เข้าถึงพ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและเป็นทิพย์ อันนี้เป็นสมบัติของเราชาวพุทธ

เราไม่ตื่นไปกับกระแสโลกนะ ถ้าเราตื่นไปกับกระแสโลก การประพฤติปฏิบัติของเรา เราจะไม่ได้ผลของเรา การประพฤติปฏิบัติของเรา เพราะเรามีหัวใจ หัวใจอยู่ในร่างกายของเรา กายนี้ มันจะทุกข์มันจะขนาดไหนก็ทนเอา

จากเป็นปุถุชน เป็นคฤหัสถ์ออกมาบวชเป็นพระ บวชเป็นพระก็ฉันหนเดียว มันจะมีความสุขมาจากไหน โลกเขากินข้าวกัน ๓ มื้อ ๔ มื้อ เขายังต้องกินอยู่ตลอดเวลา เขายังอยากอยู่ตลอดเวลา แล้วพระออกมาฉันมื้อเดียว พยายามอยู่ในกฎในกติกาก็เพื่ออะไร? เพื่อจะเดินเข้าหาถึงจุดนี้ไง อันนั้นเป็นบ่วงของโลก

บ่วงของโลกก็อยากจะสนุกอยากจะสนานอยู่กับโลกเขา สิ่งที่ยังต้องเกิดต้องตายต้องอยู่ ค้างโลกอยู่นี่ สิ่งที่เราต้องเกิดต้องตายแล้วค้างอยู่กับโลกเขาไปมันจะมีความสุขมาจากไหน โลกนี้ จะร้อนไปข้างหน้านะ แล้วเราก็เกิดตายเกิดตายกันไปตลอด มันจะเอาความสุขมาจากไหน เราคิดว่ามันเป็นความสุข ถึงบอกบ่วงของโลกไป

แล้วบ่วงที่เป็นทิพย์ บ่วงที่เป็นข้างใน เราประพฤติปฏิบัติเข้าไปมันก็จะหลอกลวงเราไปตลอด เราก็ต้องพยายามวิริยะพยายามอดสาหะของเรา ถ้าเราอดสาหะของเรา เราก็จะเอาตัวเรารอดได้ไง เวลาเอาตัวรอดทำไมเอาตัวละ ความจริงมันคือเอาใจเราพ้นออกไปได้ ถ้าเอาใจรอดได้มันก็พ้นจากบ่วงทั้งหมด ถ้าพ้นจากบ่วงทั้งหมดมันก็เป็นความสุขสิ

มันถึงว่า เกิดมาพบพุทธศาสนาไม่เป็นอภัพ เกิดเป็นมนุษย์ก็เป็นผู้ประเสริฐ แล้วเกิดไม่พบพุทธศาสนาก็เป็นผู้อภัพชั้นหนึ่ง เกิดแล้วพบพุทธศาสนาแล้วไม่เชื่อถือไม่ประพฤติปฏิบัติ อภัพ ๒ ชั้น แล้วเราไม่ใช่คนอย่างนั้น เราไม่ใช่เป็นคนที่อภัพ เราเชื่อมั่น เชื่อคือศรัทธาความเชื่อ ศรัทธาความเชื่อ มนุษย์ถึงจะเป็นบ่วงก็เป็นบ่วงที่ดี เป็นบ่วงที่หักเราเข้ามา หักเหให้เราใช้ชีวิตเข้ามา เราประกอบอาชีพ เราจะทำงานขนาดไหน อันนั้นมันเป็นสิ่งที่ว่าเครื่องอยู่อาศัย

แต่สิ่งที่มีคุณค่าคือเพชรในหัวใจ หัวใจมันเป็นเพชรเม็ดงามๆ นะ ถ้าเราเจียรระไนของเรา ขึ้นมาได้ เราทำให้หัวใจเราพ้นออกไปจากบ่วง มันจะเป็นเพชรเม็ดที่งามที่สุด เพชรเม็ดงาม เพชร

ที่ว่าเป็นสมมุติของโลก เพชรมันก็ต้องเสื่อมสลายไปธรรมดา เพชรนี้ก็ต้องแปรสภาพไปตลอดเวลา มันต้องกักร่อนไม่ช้านานก็ต้องเป็นอนิจจัง

แต่หัวใจที่เปรียบเหมือนเพชรนี้มันไม่เป็นเช่นนั้น มันจริงตลอด จีรังว่าเพชรอันนี้มันเป็นเพชรนามธรรมที่ไม่มีใคร หมายถึงว่าตกน้ำไม่ไหลตกไฟไม่ไหม้ ไม่มีใครสามารถจะมาแย่งชิงอันนี้ไปได้เพราะใจของเราเข้าไปประสพเอง ใจของเราประพฤติปฏิบัติเอง แล้วรู้เองเห็นเอง เป็นปัจเจกตั้ง

เป็นปัจเจกตั้งแล้วกิเลสมันก็ขาดไปเป็นชิ้นๆ เป็นปัจเจกตั้งเหมือนกัน สิ่งที่เป็นปัจเจกตั้งเราเกิดขึ้น ไม่มีใครบอก มันเป็นประสพการณ์ตรงเพราะเราเชื่อ เรามีศรัทธา เราเชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วประพฤติปฏิบัติไป ไม่ต้องมีใครบอก

ถ้ายังบอกว่าเราประพฤติปฏิบัติแล้วเที่ยวถามเที่ยวหาว่าเราได้อะไร เราสิ่งใด เห็นไหม เพราะเราสงสัย เราไม่แน่ใจ เราไม่มั่นใจของเรา ความมั่นใจ เขามั่นใจขนาดไหน ถ้าเราเห็นไม่จริงนะ เราเห็นทีแรกโดนกิเลสหลอกเราก็มั่นใจ พอเราถามไปถามมา ถามคนอื่นเขาจะบอกขนาดไหน บอกว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ถูกก็แล้วแต่ แต่มันก็ไม่ถูกเพราะอะไร เพราะมันไม่ถูกตามธรรม

สิ่งที่มันถูกตามธรรมมันต้องเป็นปัจเจกตั้ง เป็นปัจเจกตั้ง ปัจเจกตั้งคือความรู้เฉพาะหน้า ปัจเจกตั้งรู้เฉพาะหน้ารู้ว่ากิเลสขาดไปต่อหน้า ความที่เป็นคนที่สกปรกโสโครกของหัวใจ เป็นอสุภะ-อสุภังในหัวใจนี้มันขาดออกไป ขาดออกไป สิ่งที่ขาดออกไป มันปัจเจกตั้งไหม?

ปัจเจกตั้ง เราเป็นคนสับเป็นคนผ่าสิ่งนั้นหลุดออกไปจากใจ มันเห็นซึ่งๆ หน้า คำว่า “ปัจเจกตั้ง” มันคือการประสพการณ์ตรงอย่างนี้ ประสพการณ์เห็นซึ่งๆ หน้า ใจดวงนั้นถึงว่าไม่ต้องถามใคร มันจะรู้โดยธรรมชาติของมัน รู้โดยธรรมชาติตามความเป็นจริง

แต่ไม่ใช่รู้โดยบ่วงของทิพย์นะ ถ้ารู้โดยบ่วงของทิพย์นี้มันสร้างสถานการณ์ให้เราทำตาม สร้างสถานการณ์ให้เราหลอก บ่วงที่เป็นทิพย์ สร้างเหตุสร้างผลให้เราเชื่อในสิ่งนั้น ให้เราก้าวเดินตามไปสิ่งนั้น พอก้าวเดินตามไปสิ่งนั้นมันก็ตกอยู่ในบ่วงของทิพย์ที่มันรัดไว้ มันรัดไว้ บ่วงนั้นเป็นสิ่งที่ดี การประพฤติปฏิบัตินี้เป็นสิ่งที่ประเสริฐที่สุด

คนที่รักตน คนที่เห็นภัยของโลก คนที่อยากออกจากโลกนั้นคือผู้ที่ต่อสู้กับกิเลสคือผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ แล้วประพฤติปฏิบัติเข้าไปกิเลสมารในใจมันก็สร้างบ่วงของทิพย์มารัดไว้ การ

ประพาศปฏิบัติ มันถึงว่าต้องสู้กับกิเลส ๑ สู้กับกิเลส สู้กับความกิเลสในหัวใจ สู้กับความเห็นผิดในใจ สู้ทุกอย่างมันถึงจะเป็นผลของใจดวงนั้น

เพราะว่าใจดวงนั้นประพาศปฏิบัติเข้าไปมันถึง...พอพ้นจากบ่วงของทิพย์มันก็เป็นปัจเจกตั้ง เพราะสิ่งที่บ่วงของทิพย์นี้มันจะพยายามรั้งดึงไว้อีกชั้นหนึ่ง ให้เราอยู่ในอำนาจของมัน

บ่วงของโลกก็ทำให้เราหลงไหลไป บ่วงของทิพย์ก็ทำให้เราติดอยู่

เราพยายามประพาศปฏิบัติด้วยธรรมด้วยธรรมาฐ ด้วยอาวูรด้วยธรรมาฐอันนี้ มันประพาศปฏิบัติเข้าไปจนพ้นจากบ่วงเป็นทิพย์คือความหลอกของใจอีกชั้นหนึ่งภายใน นี่การประพาศปฏิบัติมันมีการเห็นภายในที่ผิดแยกแตกต่างไป มันมีโดยธรรมชาติของใจ การก้าวเดินมันถึงต้องอาศัยครูหาอาจารย์ ครูอาจารย์จะชี้นำตรงนี้

ความวิริยอุตสาหะของเราคือกำลังใจของเรา เราสร้างขึ้นมาได้ แต่ความเห็นผิด หลงผิด บ่วงที่เป็นทิพย์ มันเป็นทิพย์ ฟังสิ แล้วเราจะรู้ได้อย่างไร สิ่งนี้มันจะหลอกขนาดไหน แต่ผู้ที่ผ่านจะรู้เลย บ่วงเป็นทิพย์นี้มันจะหลอกอย่างไร แล้วหลบหลีกออกไป หลบหลีกออกไปแล้วทำลายออกไป เป็นปัจเจกตั้งรู้จักใจดวงนั้น ใจดวงนั้นถึงเป็นใจที่ประเสริฐ

ทิพย์มารออกจากใจ ใจดวงนั้นเป็นใจที่สะอาด ใจดวงนั้นเป็นความสุขของใจดวงนั้นโดยธรรมชาติ ไม่มีต้องการสิ่งใดไปเสริมค่า ไม่มีสิ่งใดเข้าไปถึงจุดนั้นได้ เพราะเข้าไปสื่้อออกมาเป็นโลกนะ มันก็เข้าได้แค่ขั้นนี้ แคได้บ่วงนอกเท่านั้น

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้แล้วสอนธรรมอยู่ สอนด้วยอะไร? สอนด้วยขั้นที่ ๕ สอนด้วยสัญญาเดิม สัญญาจำพอได้ จำได้ สอนได้ สื่้อกันที่สังขาร สังขารการคิด การปรุง การแต่ง สื่้อด้วยสมมุติอันนี้ สมมุติอันนี้มันจะหลุดพร้อมไปกับอนุภาทิเสสนิพพาน นิพพานต่อเมื่อถึงธาตุขันธ์

ออกบวชอยู่ ๖ ปีก่อนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงซึ่งกิเลสนิพพาน คือชำระกิเลสออกจากขันธ์ทั้งหมด ขันธ์นี้เป็นสมมุติอยู่แล้วแต่ ชำระกิเลสออกจากขันธ์ถึงซึ่งกิเลสนิพพาน

วันวิสาขะ วันดับขันธ์นั้นถึงซึ่งขันธนิพพาน ขันธ์ก็ทำลายออกเพราะถึงซึ่งสุภาภิเสสนิพพานวันที่เข้าถึงเข้าตรัสรู้ แต่พอวันดับขันธ์นั้นถึงซึ่งอนุภาภิเสสนิพพาน คือหมดสิ้นจากธาตุจากขันธ์ทั้งหมด แล้วก็สุขไปตลอดไม่มีที่สิ้นสุด

แต่ของเรานี้ยังก้าวเดินตาม เราต้องตั้งใจของเรา เราตั้งใจ เราเป็นชาวพุทธ โลกเขาจะตื่นตื่นไปขนาดไหนนะ บ่วงของโลก วันนี้วันลอยกระทง วันลอยกระทงเขาก็ตื่นตื่นไปกับเขา แล้วว่าเป็นบุญกุศล อันนั้นเรื่องของเขา เราไม่ไปกับเขา เป็นส่วนน้อยใจ โลกนี้

สัจจะตามพระสารีบุตร “โลกนี้มีคนโง่มากหรือคนฉลาดมาก” ก็ดูเอาสิ ถ้า...(เทพสิ้นสุดแต่เพียงแค่นี้)